

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2.40

Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deșchis costă fiecare ză
20 filler.
Manuscripte nu să inape-
lază.

Episcopul Demetriu Radu.

Arad, 19 Februarie.

Nu cunoaștem decât o singură cale în viața publică: cea dreaptă. Ori cât de mult am cerceta și am aprecia chiar până la un punct așa zisa diplomație, nu putem admite nici o atitudine care, fie și numai la aparență, e proprie să producă confuzii, e în stare să dea mulțimii simpliste și necunosătoare de intimități ideea unei tranșacții de convingeri. Mai ales în împrejurările noastre, intransigența atitudinilor naționale se impune ca un suprem imperativ categoric, de sub stăpânirea căruia nu se poate scoate nici un membru adevărat al poporului nostru, fie acela fruntaș, fie episcop, fie un simplu gregar. Neapărat că ne dăm noi foarte bine seama și știe ori ce om cu judecată că anumite situații implică anumite reguli de conduită, că în vremile noastre, bunăoară unui episcop, nu-i putem cere să urce tribuna unei adunări populare, dar cu toate aceste pretenziuni ca fondul sufletesc al fiecărui român să fie astfel alcătuit încât faptele lui, determinate de acest fond sufletesc, să poarte totdeauna pecetea celei mai desăvârșite clarități din punctul de vedere naționalist.

Călăuziți de acest just principiu noi ne-am ținut totdeauna de datorie să ne spunem cuvântul nostru limpede asupra tuturor oamenilor și faptelor vieții noastre. Tot pe urma poruncii implacabile a acestui principiu fundamental al politicii noastre, am condamnat mai zilele trecute și pe P. S. Sa episcopul Radu, care, nu se știe din ce motive, din când în când adună la masa P. S. Sale câte o seamă de oameni ca să arunce în opinia noastră publică câteva accente stridente de împăciuire, de înfrățire româno-maghiară. I'am condamnat pe P. S. Sa nu numai fiindcă vedeam în aceste „mese diplomatice” un prilej de demoralizare a maselor noastre, dar fiindcă le socoteam inutile chiar și pentru P. S. Sa.

Cumcă judecata noastră de atunci a fost absolut dreaptă o dovedește și numărul din urmă al ziarului unguresc *Budapesti Hirrap*. Acest ziar aduce un articol din peana unui „personaj politic, care cunoaște foarte bine chestia teologilor ordani”, va să zică, unul de se va fi înfruptat și el din bunătățile meselor episcopicești din Oradea-mare, unul de va fi închinat și el un pahar pentru dulcea înfrățire a Românilor cu Ungurii.

Ei bine, acest „personaj” nu face nici mai mult nici mai puțin decât atacă pe P. S. Sa Radu cu o vehemență patriotică de ultima speță și îl „acuză” de o groază de păcate. P. S. Sa, după acest „personaj” nu e decât un simplu anti-

maghiar, antinațional (! N. R.) și un fanatic antidintastic (? ? N. R.) P. S. Sa, tot după acest personaj, nu se mulțumește să-și păstreze pentru sine aceste groaznice calificative ci îndrăznește să-i îmbrace și pe subalternii săi cu ele. P. S. Sa este „vinovat” că cei 16 teologi au protestat împotriva sugrumării drepturilor lor, P. S. Sa este și un primejdios „anticatolic” care pregătește înfrățirea bisericilor românești și „ruperea de Roma. P. S. Sa a fost singurul care a protestat la conferența episcopilor catolici din B. -pesta împotriva episcopiei gr. catolice ungurești.

Cetim acest torent de „acuze” și mărturisim fără nici o răutate, ne gândim cu un nevinovat zâmbet ironic pe buze la mesele cu discursuri „miskolcziane”. Ce lipsă mai era de ele? Pentru ce trebuia să se cheltuiască atâta bunătate de mâncări pentru niște oameni cari ori cât ar fi de concilianți infulcând fripturi gustoase, în fundul sufletului lor păstrează totdeauna cea mai neagră ură împotriva noastră?...

Dar să trecem peste această umbră de gândire. „Budapesti Hirrap” în articolul ei de Duminecă prezintă niște simptome atât de interesante, mentalitatea articolului ei este atât de vrednică de înregistrat, încât ne face o deosebită plăcere să ne gândim prin această prizmă la Arhiepiscopul nostru.

Noi cetim printre rândurile ziarului unguresc și ne putem imagina foarte ușor că împotriva P. S. Sale Radu e vorba să se pună la cale o goană sistematică. Motivele cele mai apropiate nu le putem prinde deocamdată, dar fiind acum la ordinea zilei o chestiune atât de importantă pentru guvernul unguresc cum este episcopia gr. catolică ungurească, înțelegem foarte bine pentru ce e necesar să se răstoarne unul dintre stâlpii bisericii noastre unite, care „singur” a avut îndrăzneala să protesteze împotriva atentatului îndreptat cu atâta nerușinare în contra neamului nostru. Despre aceasta ne putem convinge și dacă considerăm numai nebunia cu „antidinasticismul” care se așează în cărucia unei inteligențe atât de vii cum este episcopul de Oradea-mare. Nu mai vorbim de „antimaghiarism” care după anumite fapte concrete se dovedește tocmai întors, ori tocmai de „anticatolicism”. Ar fi să rămână în picioare singură „acuză” cu instigarea celor 16 teologi. Aici suntem însă pe un teren atât de solid, încât să ai un dar de pervertire asemenea gazetelor ungurești și nu poți să mistifici.

Seminarul din Oradea-mare nu este un seminar pur catolic. El este susținut

din fondul religios întemeiat pe vremea Mariei Terezia, fond la care a contribuit și dieceza noastră cu o sumă considerabilă. Acest seminar, când am primit noi episcop român în Oradea-mare, ar fi trebuit să se despartă în romano și greco-catolic. Numai mulțumită intrigilor și reavoienței de care s'a condus totdeauna față de noi biserica catolică din Ungaria, am putut primi ca recompensă dreptul să ne susținem anual 32 de teologi împărțiți la Oradea-mare, Budapesta și Ungvár. Dreptul acesta al nostru este atât de evident încât numai un „personaj” ca cel din Budapesti Hirrap nu poate să-l vadă în lumina lui adevărată. În baza acestui drept al nostru întemeiat pe un capital de aproape 500 mii coroane, teologilor români la Oradea nu li-se poate interzice prin nici un fel de „bonton” stupid să nu vorbească românește. Dar nu numai atât. Teologii noștri, pe urmele acestui drept pot cere ca instruirea lor să se facă numai în limba românească. ceeace, credem, nu va întârzia.

Prin urmare P. S. Sa Radu chiar și dacă a îndemnat pe cei 16 teologi să-și exerciteze drepturile lor nu a făcut altceva decât și-a împlinit datoria de om al legalității și de român.

Dar, cum spuneam, P. S. Sa Radu trebuie luat la goană, pentru că interesul episcopiei gr. catolice ungurești o cere aceasta. P. S. Sa Radu trebuie nimicit sau cel puțin intimidat pentru ca episcopia gr. catolică ungurească să-și poată face calea netedă. Un episcop român trebuie compromis în sens unguresc și la Roma și la Viena ca să se „invedereze” necesitatea episcopiei gr. catolice ungurești. Ei bine, aici interesele păcătoase ale guvernului unguresc împreunate cu biserica catolică se încrucișează cu ale noastre, cu interesele noastre naționale curate.

Incontestabil că P. S. Sa Dr. Demetriu Radu este unul dintre cei mai capabili arhiepiscopi ai noștri. Minte luminată, om încă tânăr și energic, episcopul de Oradea-mare este merit să aibă un rol frumos în viața noastră bisericească și națională. Cultura lui românească pe care și-a putut-o câștiga și la București unde a petrecut mai multă vreme, ne îndreptățește să așteptăm dela el în orice împrejurări și multe fapte cari vor rămâne.

Atunci când acest arhiepiscop luptă pentru apărarea bisericii sale românești, când el, în tovărășie cu ceilalți episcopi români, luptă pentru înlăturarea unei primejdii naționale el trebuie să intrunească nu numai simpatiile tuturor Românilor, dar el trebuie și sprijinit și îmbrățișat cu căldură.

Nu ne îndoiim că atacul ziarului ungherec îndreptat cu atâta perfidie, va întări și mai mult pe episcopii bisericii noastre unite în greaua luptă ce o duc acum și o vor mai duce. Dar mai ales episcopul Radu se va servi de acest atac ca de un razem puternic în activitatea lui pentru salvarea bisericii și țării sale. Budapești Hirlap de Duminecă îi va întări și mai mult convingerea că, cu cât cade cineva mai mult în afară de cercul simpatizilor ungherești, cu atât brațele neamului lui îl vor strânge mai cu căldură.

Intrarea domnului Octavian Goga în temniță. Domnul O. Goga a sosit azi după-amiază în Arad.

D. Goga, ca pleca mâine, Marți cu trenul de amiază, la Seghedin pentru ași începe osânda în temnița de acolo. D. Goga va fi însoțit în acest drum de numeroși prieteni.

Primin azi pe adresa noastră textul un. Lepeșe pe care i-a adresat-o poetului, d. C. Manolescu din Craiova:

Octavian Goga

Inchisoarea de stat
Seghedin (Ungaria).

Port durerea ce vă cuprinde, din adâncul inimii vă urez ca soarele frumos ce urmează furtunii să se reverse asupra Dvoastră și idealului pentru care suferiți.

C. Manolescu.

Demisia ministrului comun de finanțe. Din Viena se telegrafiază: Ministrul comun de finanțe baronul Burián Istrán și-a dat demisia. Maj. Sa n'a hotărât încă asupra demisiei.

Motivul care l-a îndemnat pe baronul Burián să demisioneze este a se căuta numai în faptul că, fiind uzul ca dintre miniștrii comuni doi să fie supuși austriaci și unul supus ungar, prin numirea contelui Berchtold ca ministru de externe doi dintre miniștri sunt supuși ungari.

Succesorul baronului Burián, care e și el supus ungar, va fi probabil principele Hohenlohe.

Partidele opoziționiste au hotărât continuarea obstrucției. Toate partidele opoziționiste au ținut ieri conferință, pentru a hotărâ asupra atitudinii lor. Partidul justhist și independenții în afară de partide au hotărât *continuarea obstrucției cu orice mijloace*. Partidul kossuthist și partidul popular au hotărât combaterea reformelor militare, lăsând membrilor toată libertatea în ce privește obstrucția.

Contele Andrássy, cu toate acestea, a continuat și azi încercările sale de-a izola partidul justhist, căutând să-i convingă pe kossuthiști să nu ia parte la obstrucția justhiștilor. Tratatativele aceste — din cauza cărora ședința Camerei a fost deschisă abia la orele 11 — s-au sfârșit, însă, fără rezultat.

În ședința de azi, după parentarea ministrului comun de externe contele Achrenthal, șefii partidelor au răspuns la declarațiile ministrului-șef de ședință.

În numele kossuthiștilor a vorbit contele Apponyi, care a declarat că partidul kossuthist *nu are nici un motiv de-a reveni asupra atitudinii sale din trecut*, fiindcă guvernul n'a făcut nimic pentru împlinirea cererilor opoziției.

Contele Kluen-Héderváry răspunde contelui Apponyi, revenind asupra declarațiilor sale. A încheiat cu declarația că guvernul este gata să provoace o hotărâre a Camerei prin care să fie obligat a prezenta proiectul de lege despre reforma electorală până la un termen fix.

În numele justhiștilor a vorbit Justh Gyula care a atacat guvernul cu violență, declarând că partidul său va zădărnici cu toate mijloacele votarea reformelor militare și nu dezarma până nu se va lua în discuție votul universal. Discursul lui Justh a fost des întrerupt de deputații guvernamentali.

Pentru ziarul „Românul”.

Fiind în drum spre dorita odihnă a temniței din Seghedin îmi cade în mână numărul de Marți 7 (20) Febr. al ziarului „Românul” cu comunicatul extrem de energic „Cerem dlui O. Goga să se explice!”. În care sunt tras la răspundere pentru un articol din „Luceafărul”. Ca să se vadă în ce termini e ținut articolul din ziarul comitetului național, reproduc o seamă de epitete cari tradează tipicul autorizat și pe cari le smulg în pripă: „Verușinare, josnic, infamia, păcătoșie, mișelie oameni murdari, tragere pe sfoară absolut țigănească, lovitură țigănească, mârșăvii, apostolul amorurilor libere, șalticării, om de paie, capabil de ori și ce etc...”

Nu înțeleg ce vrea d. Goldiș cu publicarea acestor rânduri și nu-mi pot da seama pentru ce tocmai acum caută cearta cu lumina. Mă mir cum nu-și trage seama că după hărțuierile pe cari nu doare să le califice la cari m'a expus în ziarul d-sale ar trebui să fie puțin mai potolit și mai sgârșit în substantive. De ce nu vrea să înțeleagă că nu e lucru prudent să înăsprească stările dela noi cu astfel de vorbe mari cari nu pot naște decât un răspuns la fel și de ce nu-l oprește bunul simț să vorbească în acest ton unui om care a ajuns la ultima limită a răbdării și care s'ar putea întâmpla să-și întrerupă tăcerea ce și-a impus în fața atacurilor personale?

Nu vreau să insist de astădată asupra acestei atitudini și aș dori să nu mai am prilejul nici când să dau lămuriri și explicații puțin edificatoare. Voi răspunde deci în câteva cuvinte dlui Goldiș care vrea să fie cu orice preț răboinic.

Articolul „Păcate naționale” a fost scris și tipărit în „Luceafărul” pe vremea când eu eram dus din Sibiu la Budapesta pentru a limpezi povestea „Kristoffy-Goga” și pe vremea când nu se cunoștea

EGO...

Celei de departe.

Bu sunt eterna taină călătoare —

Eu sunt cantul

Pe care-l poartă'n larg de uliți vântul

Din trotuare 'n trotuare,

Din zid în zid, din poartă 'n poartă,

Ca 'n pragul toamnei frunza moartă...

Bu sunt eterna taină călătoare. —

Și-alerg, alerg și nu stau nici odată.

Căci ori ce clipă-a mea e numărată

Și de popasuri nu e vreme...

Aleg și plâng și mă sfășiu prin ramuri,

Și doar aș vrea și eu, să cânt sub geamuri;

Dar prind îndată glasuri, să mă cheme.

Și iar pornesc la drum, pe strada moartă

Din zid în zid, din poartă 'n poartă...

Oh, inimă, tu fiară ne'mpăcată,

Atâtea jertfe cei,

Și nu'ți mai e destul odată!

Paris.

Vasile Stoica.

Caragiale orator.

De Take Ionescu.

Admirasem geniul lui Caragiale autor dramatic, admirasem concisiunea și precisiunea lui Caragiale scriitor, dar nu știam că era și un mare orator. Din potrivă, tocmai calitățile stilului lui m'ar fi făcut să cred că era străin de arta elocinței.

De aceea, mirarea mea a mers până la uimire când într-o seară, pe când clubul conservator era în casa Mandy, am auzit pentru întâia oară pe Caragiale ținând un discurs. Amicul meu doctorul Istrati ne cetise o importantă lucrare asupra învățământului primar și, după comentariile obișnuite, plecaseră cei mai mulți dintre asistenți: atunci, între câțiva, Caragiale a luat cuvânt și ne-a încântat cu o improvizație pe care nu o voi uita nici odată. Înălțimea ideilor, belșugul argumentării, originalitatea imaginilor, căldura accentelor, verva neîntrecută, totul făcea din cuvântarea lui Caragiale un cap de operă de elocință. Din aceea seară am știut că pe lângă celelalte strălucite însușiri, Caragiale era și orator.

După mulți ani, foarte mulți ani, mi-a fost dat să aud pe Caragiale dinaintea publicului celui mare, orator în întrunirile publice, care este forma cea mai grea a oratoriei dacă bine înțeles vrei să vorbești ca să nu tai palavre.

Și la fiecare întrunire — au fost multe — tot mai mareș a apărut talentul oratoric al lui Caragiale. Ce să vorbesc de frumuseța limbii, de corecțiunea impecabilă a frazei, de puterea zdrobitoare a raționamentului, de legătura strinsă a ar-

gumentăției ori de ironia lui inexorabilă? Discursurile lui Caragiale au fost sorbite de cei cari au avut norocul să-l audă și cetite de toți cei cărora arta românească nu le este indiferentă.

Dar nu numai au fost cetite, dar vor fi cetite și de urmașii noștri, cel mai mare și cel mai rar elogiu care se poate face unui discurs.

Vor fi cetite fiindcă Caragiale, ca toți oratorii cei năsenți iar nu făcuți, are două mari însușiri.

Caragiale știe să vadă pe d'asupra chestiei zilei, care fatal trebuie să fie tema oratorului politic, adevărul etern și superior sub care stă chestia trecătoare ce în acel ceas preocupă mulțimea.

Caragiale știe, adresându-se mulțimei, să se ridice în sferile cele mai înalte întrebându-și totuși o vorbire pe înțelesul tuturor, fără a excepta pe cei mai obscuri.

Caragiale a înțeles că nu este adevărat că mulțimea îți cere să te scobori ca să-i plăci, ci din potrivă cu cât îi faci cineștea de a te ridică mai sus și de a o chema după tine, cu atâta pătrunzi mai adânc în inima ei, bineînțeles dacă ești în stare ca gândul tău să-l îmbrace într-o formă pe care ea s'o înțeleagă.

Aceasta concepție a sufletului mulțimei mi-a dovedit și ea, că cu toată ironia nemiloasă din teatru lui, genialul Caragiale de departe de-a fi un sceptic, este un optimist, așa de optimist, încât cine nu vede decât suprafața lucrului, iar putea lua drept un naiv.

„Flacăra”

la ce rezultat a dus intervenția domnului C. Stere. Imediat ce acest rezultat a apărut în ziare, în proximal număr al revistei „Luceafărul” s'a publicat un comunicat leal în care se dă satisfacție dlui Vaida și se atenuează ascuțitul aprecierilor făcute în focul luptei.

Comunicatul e următorul:

„Incidental Vaida-Goga. Articolul „Păcate naționale” din ultimul număr s'a publicat fără știrea dlui Goga, care lipsea din Sibiu, și într'un timp când nu se putea cunoaște rezultatul intervenției dlui C. Stere în această afacere. Acum după ce incidentul s'a aplanat, lealitatea noastră ne îndeamnă să ne exprimăm regretele pentru aprecierile de ordin personal, cari ar putea supăra pe d. Alexandru Vaida. Cei cari cunosc trecutul revistei noastre știu că ne-am ferit totdeauna de chestiuni personale și că nu-mai forța împrejurărilor ne-a silit să invocăm din când în când câte un nume pentru lămurirea unei situații. Această conduită o vom urma și de aici înainte spunând de pe acum că noi vom fi cei mai mulțumiți, dacă incidentele personale, cari întuneacă astăzi nivelul discuțiilor publicistice la noi ar fi înlăturate în viitor, lăsând terenul liber în fața unei lupte de principii. Acesta e scopul revistei noastre, care, cum spuneam și de alte ori, e o tribună pentru o propagandă de idei.

Pentru lămurirea cetătorilor noștri publicăm concluzia cercetărilor dlui Stere, acceptată de domnul Octavian Goga și Dr. Al Vaidaj (Urmează concluzia).

In fața acestui lucru împlinit noi nu mai avem nici un cuvânt”.

Orice om liniștit care n'are motive să zăpăcească lumea și să caute cearta cu orice preț s'ar fi împăcat cu aceste lămuriri înțelegând că cuvintele de mai sus sunt isvorite din sentimentele cele mai bune. Domnul Goldiș nu vrea. Dânsul cere explicații acum a treia zi după scripturi, când toate lucrurile s'au terminat, consultă călindarul și pune în față date, încercă chestiunea pentru a crea platforma unor noi insulte. Potrivit acestui procedeu aruncă asupra redactorului revistei „Luceafărul” un potop de trivialități și cere ca să-l „dau afară” dela revistă dacă sunt „stăpân”.

Nu pot răspunde în acest limbaj dlui Goldiș care potrivit rețetei ce-mi recomandă față de Tâslăuanu ar trebui să fie de mult pus în disponibilitate dela gazeta partidului în urma atacurilor de cari m'a împărțășit. Pentru injuriile personale îi va răspunde de sigur Tâslăuanu, cât mă privește însă, îl rog să ia la cunoștință că eu nu sunt „stăpân” ci director la revista „Luceafărul”, care își are comitetul ei de redacție și al cărei redactor este O. C. Tâslăuanu.

Prin lămuririle date mă simt deslegat de orice îndatorire de-a mai stăruie pe viitor asupra lucrurilor cari s'au limpezit și cari numai prin intervenții vinovate mai pot fi aduse în discuție.

Octavian Goga.

Uneltirile împotriva bisericii române unite.

Conferența episcopescă dela Blaj

Un memoriu — Scaunului papal.

Episcopul Rađu — „trădător de patrie”!

Blaj, 17 Februarie n.

Glasul Venerabilului Arhiepiscop dela Blaj a fost executat cu evlavie și cei chemați s'au și prezentat încă în cursul zilei de ieri, în castelul metropolitan de aici, pentru a lua parte la conferența episcopescă. În realitate a fost mai mult un congres mixt acesta, chemați fiind și notabilitățile lumii mirene, câte doi din fiecare dieceză. A fost o dispoziție foarte înțeleaptă aceasta de a angaja și elementul mirean la o mișcare de vitală importanță în biserica noastră. De multe ori s'a remarcat lipsa elementului mirean în afacerile noastre bisericești-scolare și, ca urmare a acestei stări, lipsa lui de interes pentru marile chestiuni ce agită viața bisericii unite, în comparație cu mireanii bisericii nemite.

Invitări s'au trimis episcopilor sufragani, reprezentanților capitulari, câtor 2 membri din cler și mireni, iar parohiile cari sunt proiectate de a se contopi cu nou înființându dieceză maghiară greco-catolică, au fost reprezentate prin protopopii tractuali.

În afara de episcopi, au luat parte la conferența următorii mireni: *Gheorghe Pop de Băsești*, președintele partidului național român din Ungaria și Transilvania, *Dr. Teodor Mihali*, președintele clubului parlamentar al deputaților români, *Dr. Alexandru Vaida-Voevod*, deputatul Arpașului, *Dr. Iuliu Maniu*, avocat în Blaj, *Ioan Mezei*, jude la Curtea de casație din Budapesta, *Dr. Francisc Hossu-Longin*, avocat în Deva, *Dr. Coriolan Pop*, avocat în Oradea-mare și *Dr. Isidor Pop*, avocat în Lugoj.

Trebuie să amintim, în treacăt, *antecedentele* acestei mișcări, care abia în anul 1896 a eșit pentru întâia oară la suprafață în mod mai sistematic. În acel an, corifeii „liturghiei greco-catolice maghiare” au pășit pentru întâia oară pe față, cerind scaunului apostolic să le dea ca limbă liturgică cea maghiară, după cum și Româniții uniți au dreptul de a se folosi în slujba lor dumnezeiască de limba națională. Se știe, că Roma nu și-a dat învoirea, și așa toată mișcarea s'a zădăruicit.

Apostolii acestei mișcări nu s'au oprit însă, ei au luptat cu multă istețime pentru realizarea planului lor. Au mijlocit la Ro-

ma, să li-se dea permisiune pentru a înființa o biserică nouă catolică de rit rășăritean, a cărei limbă liturgică să fie cea veche elină, iar limba instrucției religioase să fie cea maghiară. Aceasta pentru credincioșii ruteni, cari nu mai cunosc limba vetero-slavă a cultului lor (vor fi înțelegând mai bine pe cea veche elină, bagseamă! cu centrul în *Hajdudorog*, la care sunt de a se încorpora și parohiile noastre din Secuime, cari ar sta sub conducerea unui vicar din sânul parohiilor dela periferii.

Actul de confirmare e terminat și nu lipsește decât iscălitura și pecetea pentru a fi trecut în vigoare.

Roma a ținut să asculte însă și pe Episcopii noștri, de sub a căror ocărnuire sunt proiectate a se scoate aproape o sută de parohii din Maramurăș și Secuime) pentru a fi încorporate în noua episcopie.

Episcopii români uniți cu Roma s'au și întrunit în ziua de azi în castelul metropolitan de aici și pentru a da o mai mare gravitate hotărârii ce vor aduce au convocat un congres mixt, pentru a asculta și părerea clerului și a credincioșilor înainte de a se declara singuri în această afacere extrem de importantă.

Ședința, ce s'a ținut azi la orele 9 a fost o strălucită dovadă despre conglăsuirea inimă dintre turma cuvântătoare și păstorii ce stau în fruntea ei.

L. P. S. Sa Mitropolitul *Mihalyi* a deschis ședința, arătând în cuvinte înțelepte gravitatea situației și cerind sprijinul tuturor celor prezenți pentru o conlucrare unitară și bine chibzuită. A făcut istoricul chestiunii și a arătat cum cu alte prilejuri Roma cerea și părerea noastră înainte de a fi intrat în tratative privitoare și la biserica noastră, dar de astădată stăm în fața unui fapt aproape împlinit, și părerea Episcopatului se cere în ceasul *al 11-lea număr*.

Episcopii sufragani și reprezentanții diecezani se alătură la cuvântul Arhiepiscopului, relatând despre situația diezelor lor, cu deosebită referință la parohiile proiectate de a fi trecute la biserica gr-cat maghiară.

O discuție animată se începe, la care iau parte și mireni *Gh. Pop de Băsești*, *Dr. Al. Vaida-Voevod*. Rezultatul ei este:

„Clerul și mireniții întruniți în ziua de 17 a. l. c. la castelul metropolitan din Blaj roagă pe Excelența Sa Mitropolitul și pe I. I. L. L. Episcopii diecezani să înainteze Scaunului apostolic și Ministerului de culte un memoriu în care să protesteze cu toată tăria împotriva ruperii parohiilor aparținătoare provinciei noastre metropolitane și a înființării bisericii gr.-cat. maghiare, a cărei lipsă nu se simțește nicidecum”.

MOBILE

TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui

Székely és Réti, Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulțesc.

Trusouri complete pentru mirese.

Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și odăi etc.

Mobile englezești cu piele.

Prețuri de tot ieftine.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate.

În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.

TELEFON Nr. 214.

O adâncă impresie a lăsat momentul, când cei patru protopopi din secuime, au prezentat I. P. S. Sale Metropolitului o declarație, în care spun, că vor rămâne credincioși până la moarte Mitropoliei din Blaj și bisericii române unite și că nu vor trece nici odată în alte legături canonice, ci vor rămâne împreună cu poporul încredințat lor fideli până la cea din urmă suflare legăturilor canonice, în care trăiesc azi.

La prînzul dat în aula metropolitană s'au rostit mai multe toast, dintre cari se remarcă vorbirea Episcopului Hossu, care a înduioșat până la lacrimi, și cuvîntul, ce l-a ridicat Venerabilul părinte-preposit I. M. Moldovan pentru fruntașii mireni.

După amiază, spre seară, membrii conferinței au început a se întoarce la vetrele lor, rămânând singuri Episcopii, ce să redacteze Memorandumul, conform dorinței unanime a reprezentanților noștri bisericesti și mireni. *Coresp.*

Un atac împotriva episcopului Radu.

"Budapesti Hirlap" publică în numărul său de Duminecă un violent articol împotriva episcopului român gr. cat. al Orăzii-mari, Dr. Demetriu Radu, învinuindu-l cu tradare de patrie! La loc de frunte ne ocupăm mai pe larg cu acest articol, pe care îl publicăm aici în traducere.

Despre chestiunea eliminării elevilor români din seminarul rom. catolic din Oradea-mare s'au publicat în presa ungurească multe comunicate, cari însă au răcut, poate din motive de echitate sau din necunoștință de cauză, — amănuntele cari prezintă cazul într-o lumină într-adevăr îngrijorătoare. Un astfel de moment răcut este adevărul pe deplin stabilit că toate firile nașterii, desfășurării și rezolvirii mișcării duc la aula episcopescă gr.-cat. română din Oradea-mare, unde însuși episcopul Demetriu Radu țese jocurile și planurile sale primejdioase.

Atitudinea pe care au observat-o clericii români încă înainte de izbucnirea scandalului, precum și atitudinea lor observată în cursul anchetei și după eliminarea lor, reoglîndește în mod eclatant spiritul care se propagă din reședința episcopului Radu, din chiar biroul dlui episcop. A fost o izbucnire a acestui spirit care a făcut ca împreună viețuire a clericilor români cu colegii lor unguri în seminarul latin să devie cu neputință. Acest spirit a înveninat și a zădărnicit relațiile dintre clericii români și unguri și vinovatul nemijlocit în această chestiune este spiritul episcopului Radu, care a sădit în inimile clericilor români ură împotriva colegilor lor unguri.

În decursul interogatorului clericilor români, cu prilejul confruntării lor cu colegii lor unguri și în cursul încercărilor de aplanare pașnică inițiate de canonicul Stan s'au petrecut scene și momente interesante, despre cari presa până acum n'are nici o cunoștință. Cei cărora le-a fost dat să privească lucrurile aceste de aproape, s'au ales cu impresia și convingerea că avem de-a face cu un fanatism anti-maghiar, anti-național, sub anumite raporturi chiar anti-dinastic, care caută înspre Regatul român de dincolo de munți, sădindu-și toate nădejțile pe acest regat.

Acest spirit își primește hrana din episcopul Radu, despre care, cu acest prilej, mai trebuie să spunem că în cursul tratativelor privitoare la înființarea unei episcopii gr.-cat. ungurești, dintre toți arhierii cari și-au spus cuvîntul singur Radu a fost împotriva înființării. E atât de puternică în el concepțiunea națională românească, care își imprimă caracterul și asupra intereselor bisericesti; e atât de puternică influența ce-o exercită asupra preoțimeii române și a știut să umple inimile clericilor români cu atîta ură clocotitoare împotriva Ungurilor, încât acești clerici — părăsind seminarul — au declarat că, dacă altminteri nu se poate, se rupe de la biserica din Roma și se fac șismatici, gr.-or. Însuși episcopul Radu a găsit prilej să facă declarații cu astfel de tendințe. A spus că el, episcopul catolic, nu s'ar indigna dacă

clericii lui ar trece la gr.-orientali! Comentariul e de prisos.

Din norocire, știe și Roma — o pot afirma pe baza informațiilor ce le am din cea mai sigură sursă — că dela astfel de indivizi (nu facem excepție nici în ce privește persoana episcopului Radu) biserica, sub raportul intereselor etice ale religiei, nu poate să aștepte nimic bun, pentru că nu poate fi slujitor bun al bisericii sale preotul sau teologul care, îndată ce are prilej să-și demonstreze ura sa naționalistă, pune la o parte deosebirea dintre biserica dela Roma și biserica șismatică și calea în picioare toate interesele de ordin superior ale bisericii. De altminteri o răutăcioasă purtare a acestor preoți și din motivul pentru că ura lor împotriva Ungurilor îi face să uite că toată bruma de cultură românească ce o posedă România din patrie, au s'o mulțumiască faptului că o mare parte a Românilor s'au alipit la biserica catolică și o o ingratitudine neagră de-a uita că statul ungar întotdeauna a revărsat cu belșug sprijin moral și material asupra bisericii românești, asupra arhieriei, preoților și asupra poporului românesc.

Episcopul Radu profită din vreme în vreme de câte un prilej — mai în urmă a făcut-o cu prilejul unui banchet dat în aula sa, la care au fost invitați și prefectul Bihorului și alte notabilități ungurești — să pună câteva acorduri despre dragostea ce-o simte față de Unguri și despre dorința sa de-a vedea înfăptuită pacea româno-maghiară. Aceste sunt însă numai cuvinte, cari sunt vădit desnimțite prin faptele episcopului Radu.

Îmi dau seama că ceea ce scriu sunt acuze grave la adresa episcopului Radu, dar sper că guvernul și-a făcut datoria de-a urmări cu atențiune chestiunea elevilor români dela Oradea-mare și va găsi mijloacele ca să pună capăt, chiar și în reședințele episcopesci, agitațiilor naționaliste ultraiste, inspirate de ură și îndreptate împotriva patriei și a tronului".

Cuvinte de incurajare.

Bravilor tineri din Oradea-mare li s'au mai adresat următoarele telegrame:

Din Blaj:

"Din cele mai depărtate ținuturi, de pe meleagurile cele mai oropsite și cutropite de strălîni și de buruieni otrăvitoare ne răsăriți în zale de argint, cu diademe de aur în jurul frunților voastre, voi mândrii logofeți ai zilelor de mîne.

Neamul întreg — tânăr și bătrîn, învățat și neinvățat — privește cu smerenie și cu mândrie la voi, cari răsăriți în straie atât de strălucitoare, la voi, cari răsăriți în ochii tuturor, nu ca 'n vremile bătrâne, pe roibi buieștri cu sabia scaldată 'n sânge, ci ca niște apostoli ai credințelor drepte, huliți și batjocuriți de toate limbile spurcate, persecutați și alungați pentru curățenia și sfințenia gândurilor și conștiinței voastre, pentru dragostea cea mai scumpă ce o are omul pe lumea aceasta; dragostea de neam și limbă.

Alături cu tot norodul — în chipul magilor de odinioară — venim și noi tovarășii voștri de luptă să vă aducem prinosul nostru de admirație și alipire, ca mărturie ale aceluiaș vis, al acelorași credințe. — Clericii din seminarul Bunei-Vestiri."

Din Șimleu:

Vă preamărim bravi apărători ai mândrei noastre limbi și ai sfintei legi strămoșești. Gestul frumos al Vostru e dovada cea mai eclatantă a inimii Voastre curate de vrednici și conștiții viitori păstori sufletesti ai năcăjitului nostru neam! Pe o națiune cu astfel de stegari nu o pot cotropi nelegiutorii. Să trăiți! — Români din Șimleu.

Din Cernăuți:

"Societatea „Junimea" vă trimite admirația ei vouă bravilor martiri din Oradea-mare pentru curajul cu care ați apărat scumpa noastră limbă. — A. Stefanelli, președintele societății."

Din Becichereul-mare:

"Mângăiere, laudă și mărire vouă, martiri ai limbei noastre române. — Pavel Ion Drăgan."

Slovacii împotriva episcopiei ungurești.

Ziarul „Slovenske Ludove Noviny", organul catolicilor slovaci, ocupându-se cu chestiunea înființării unei episcopii gr.-cat. ungurești, ia atitudine hotărîită împotriva acestei noi încercări de maghiarizare și face apel la episcopii și preoții slovaci să pornească acțiune împotriva episcopiei ungurești.

Alegerile episcopale din România.

Nouii Episcopi: P. S. Sa Calist Botoșaneanu și P. S. Sa Teodosie Ploieșteanu.

București, 19 Februarie.

Marele colegiu electoral s'a întrunit Sâmbătă după amiază la Cameră pentru a alege pe nouii episcopi în locurile vacante din eparhiile Argeșului și Romanului. Înainte de alegere s'a oficiat un Te-Deum la Mitropolie. Te-Deumul a fost terminat la ora 1 și jum. când membrii marelui colegiu au trecut în sala Camerei.

La orele 2 precis I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei a ocupat scaunul prezidențial, asistat de P. S. Sa Episcopul Nifon al Dunării de jos și de dnii Urdăreanu, senator și Brăiescu, deputat, ca secretari.

Alegerea episcopului de Argeș.

I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei a invitat pe membrii marelui colegiu să voteze pentru alegerea unui episcop al Argeșului.

Votarea s'a făcut după apelul nominal.

Au votat pe rînd membrii sinodului ai consistorului, dnii senatori și deputați.

Rezultatul scrutinului:

Votanți: 217;

Buletine albe 6;

Majoritatea absolută 106;

Au întrunit:

P. S. Sa Calist Botoșaneanu 203;

P. S. Sa Nicodem Băcșoanu 7;

P. S. Sa Calistrat Birlădeanu 1.

I. P. S. Sa Președinte, a proclamat ales ca Episcop al Argeșului pe P. S. Sa Calist Botoșaneanu.

Rezultatul a fost primit cu aplauze.

Alegerea episcopului de Roman.

S'a procedat apoi la alegerea episcopului de Roman, votându-se ca în primul rînd.

Votanți: 196.

Voturi albe 23;

Majoritatea 87.

P. S. Sa Teodosie Ploieșteanu 162;

P. S. Sa Calist Birlădeanu 5;

P. S. Sa Nicodem Băcșoanu 5;

P. S. Sa Meletio Constanțeanu 1.

I. P. S. Sa Președinte a proclamat ales Episcop al Romanului pe P. S. Sa Arhieriu Teodosiu Ploieșteanu.

Nouii aleși episcopi au mulțumit marelui colegiu pentru încrederea depusă în dînșii.

Viața și activitatea noului Episcop de Argeș.

P. S. Sa Calist Botoșaneanu, noul episcop al Argeșului s'a născut în București în 1860 fiu al săteanului Iancu Dima Ialomiteanu din com. Balaci de jos, din jud. Ialomița. Cursul primar l'a făcut în București iar cursul seminarial l'a făcut la seminarul central pe care l'a terminat în 1879. Prezentându-se la concursul de învățator și reușind a fost numit în com. Obileștii vechi (jud. Ilfov) unde a funcționat până la 1882 când s'a retras din învățămînt. În acelaș an căsătorindu-se a fost hirotonit diacon pe seama bisericii cu sfinți din capitală. Fiind hirotonit diacon s'a înscris în cursul superior al seminarului central. La 1887 s'a înscris la facultatea de teologie, la anul 1890 obține diploma de licențiat în teologie. În acest timp însă între anii 1887 și 1889 a funcționat ca director al cancelariei sf. episcopii de Huși. La 1889 a fost numit profesor de religie la gimnaziul din Călărași de unde este transferat la Giurgiu, iar la 1896 e numit profesor cu titlu definitiv și trecut la liceele Sf. Sava și Matei Basarab. La 1891 a fost hirotonit pe seama bisericii Delea-nouă Calist iar la 24 Maiu 1899 a fost ales de Sf. Sinod și confirmat de guvern arhieriu locotenent al mitropoliei Moldovei cu titlu de Botoșaneanu. La 1911 luna Iunie a fost numit locotenent de episcop al episcopiei de Roman, unde a funcționat până a fost ales Episcop de Argeș.

P. S. Arhieru Calist are și o sumă de lucrări din cari citim: „Viața și activitatea mitropolitului Nifon al Ungro-Vlahiei”, „Monografia bisericii Delea-nouă-Calist”, „Notițe istorice asupra suburbiei Delea-nouă”, „Istoricul societății clerului român „Ajutorul”, „Florile din grădina unui păstor sufletesc”, cum și mai multe manuale didactice lucrute în colaborare cu P. S. Simion Popescu.

Viața și activitatea noului Episcop de Roman.

P. S. Arhieru Theodosie, s'a născut la 1850 la Sascut, județul Putna. Studiile seminariale și-le-a făcut la Iași, iar în anul 1870 a fost hirotonit diacon în Roman, unde a stat 9 ani când a fost hirotonit ca preot. În anul 1889 a plecat în Grecia, unde și-a completat studiile; în anul 1899 s'a înapoiat în țară și a fost numit arhieru de scaun la Roman. În anul 1899 a fost numit egumen la Spiridonida din Iași, unde a stat până în anul 1902, când a fost mutat în aceeași calitate la Roman. La Roman a stat până în anul 1909 când a fost trecut ca vicar al mitropoliei din București. La 16 Maiu 1909 a fost ales arhieru în scaunul de Ploesteană în locul lui Nifon, care fusese ales de episcop al Dunării de Jos. Ca protoereu la Bacău, a scris o carte despre „Schematismul tuturor bisericilor, din județul Bacău”. În Grecia a scris în grecește despre școalele grecești din România dela anul 1644 până la 1821. A tradus din limba elenă „Comentariile Sf. Ion Crisostom”.

Pentru pacea dela noi.

Sărbătorirea dlui C. Stere.

Aplanarea fericită a incidentului Goga-Vaida a stârnit un adevărat entuziasm la frații noștri din regat, drept dovadă a interesului viu, cu care sunt secundate în țară frământările dela noi.

Distinsul profesor din Iași d. C. Stere, a fost obiectul unor serbătoriri unanime, din prilejul intervenției sale fericite în disensiunile noastre, care amărau și decepționau într-o măsură mare și spiritul public din țară. El este privit acum drept simbol al păcii dela noi, în calea căreia, înlăturat fiind conflictul dintre cei doi bărbați conducători ai noștri dd. Goga și I. Vaida frații din țară socot că sunt înlăurate toate motivele luptei fratricide, care ne sfășie de un an de zile.

Acum primim dela redacția ziarului „Mișcarea” din Iași o depeșă, a cărei cuprins trebuie să ridice sufletele noastre ale tuturor.

În frunte cu I. P. S. Sa Măropolitul Moldovei, notabilitățile vechiului oraș de cultură, fără deosebire de nuanțe politice, vor sărbători într'un mare banchet pe înfrățitorul păcii din Ardeal, pe d. C. Stere.

Primim cu adâncă emoție sentimentele de iubire frățească a căror expresie se face lașul, capitala unității și solidarității culturale a neamului nostru, cum o numește d. Stere.

Telegrama ce o primim din Iași este următoarea:

Redacția „Tribuna”

Arad

Toate notabilitățile orașului fără deosebire de partid în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei au format un comitet de inițiativă entru a serbători în persoana dlui C. Stere aplanarea fericită a conflictului dintre dnii Vaida și Goga. D. Stere a răspuns că primește aceasta cinste numai ca o manifestare a capitalei culturale pentru unitatea și solidaritatea națională românească de peste munți în vederea acțiunii e împăciuire. Banchetul va avea loc Marți seară Redacția ziarului „Mișcarea”.

Scrisori din Iași.

Un important interviu. — Tot statuia lui Cuza-Vodă. — Un plagiat teatral.

Produce mare senzație în oraș interviul pe care dl Dimitrie Alexandrescu, decanul Facultății juridice și eruditul juriseconsult ieșan, l-a dat ziarului naționalist-democrat „Unirea” în chestia „plagiaturii” dlui A. C. Cuza. D-se declară că lucrarea dlui Cuza, una din cele mai bune tratate teoretice asupra Economiei Politice, nu poate fi întru nimic jignită în valoarea sa științifică, prin lucrarea calomnioasă a dlui Socor. Răspunsul pe care dl Cuza l-a dat broșurei înieriminate, putea foarte bine să lipsească, pentrucă o critică științifică pornită din sentimente dușmănoase nu merită nici un răspuns. Autoritatea de profesor a dlui Cuza nu poate fi întru nimic jenată prin verdictul de achitare a calomniatorului Socor. Acest verdict e rodul atâtor presiuni politice.

Interviul dlui prof. D. Alexandrescu a produs în cercurile superioare de cultură o impresie minunată, iar asupra organului conservator-democrat „Opinia” încă un motiv de injurie și batjocură la adresa eruditului juriseconsult.

Bronzul monumentului lui Cuza-Vodă înălțat în mândra piață a Unirii tremură în așezările lui de piatră. Mănat de mîntea sa pururea fantastică ieșanul cu gusturi fine de artist consumat, găsește estetica monumentului greșită, și ca atare, prin glasul dlui Ghika-Deleni, cere să fie coborît de pe soclu și transportat în „Piața Nouă”. Dorința distinsului estetician, la care vine să se adauge și aceea a dlui Zosin, nu va putea fi satisfăcută, deoarece după dărîmarea schelelor s'a putut observa în toată lărgimea, minunata perspectivă și armonie a pieselor ce alcătuesc monumentul. E drept, la început grupul de patru, al bărbaților colaboratori erau așezați la o distanță prea mare față de vârful monumentului; reparîndu-se această greșală, nu se mai poate ridica vre-o obiecție. Ca atare, rămâne stabilit; Domnitorul Cuza nu și va muta domiciliul, ei îndărătnic, plin de mândrie și hotărît va rămânea în piața cea mai dragă lui și amintirilor de care sunt legate atâtea neperitoare evenimente politice.

În sfârșit, după atâtea înșelări și însinuări grosolane, Iașul poate vorbi de o plagiat autentică. Ea e de ordin literar-dramatic și are de obiect o piesă; una din piesele lui Eugen Labiche — Les Vivacités du Capitaine Tie. Un anonim, ascuns sub calificativul „Un călugăr dela mănăstirea Neamțului” a copiat aproape identic susnumita comedie și a prezentat-o Teatrului Național local ca piesă „originală”. Am citit și eu comedia franțuzului cu pricina; asemănarea e elocventă. Dl director al Teatrului, vizat direct printr'un articol apărut în „Rampa” din București, că ar fi autorul piesei „Zile vesele după război” — sub acest titlu a fost tradusă piesa — a dat o desmintire categorică acestei afirmațiuni, prin două interviuri acordate ziarelor „Opinia” și „Mișcarea”.

Evident, în urma declarațiunilor făcute, dl director nu poate fi autorul piesei plagiata după Labiche. Ceiace pare însă destul de regretabil, e faptul că nu s'a indicat cunoștinței generale, localizarea piesei-comedie, numele călugărului necinstit, care, în treacăt fie zis nu merită atâtea apărare, atâtea menajare din partea nimănui. Sf. Sa cu bună credință a căutat să inducă publicul în eroare: creștinesc e să și merite pedeapsa demascării. Trebuie să ne deprindem a fi mai scrupuloși în decretarea talentelor. „Călugărul dela mănăstirea Neamțului” a gustat o clipă de succes prin fraudă. Cu atât mai rău pentru el; cu atât mai rău pentru Teatrul care i-a primit lucrarea necontrolată.

Moartea contelui Aehrenthal.

Noul ministru de externe: contele Leopold Berchtold.

După suferinți grele și îndelungate, contele Aehrenthal a încetat din viață Sâmbătă seara târziu, în locuința sa din Viena. S'a adevărit că boala lui n'a fost pretextul diplomatic, care se lansa la început, ci da, intervenția nepătrunsă și fatală a legilor cărora cu toții suntem supuși.

Cu moartea contelui Aehrenthal se închide o epocă bogată și sbuciumată în politica externă a Austro-Ungariei. Istoria va constata că Aehrenthal a fost unul din cei mai marcanti diplomați ai monarhiei, un mare bărbat de stat care a știut conduce cu dibăce și cu siguranță interesele ei, deși nu întotdeauna în ogașa lor adevărată. Apărător probat al intereselor monarhiei câtă vreme le-a reprezentat la Petersburg, el a fost chemat la frânele diplomatice ale monarhiei într'o vreme când Austro-Ungaria avea nevoie de relații mai strânse și mai amicale cu imperiul rusesc. Relațiile aceste erau reclamate de anexarea mai lesnicioasă a țerișoarelor Bosnia și Hertegovina, prin demolirea neîncrederei Rușilor, a căror interese și planuri în peninsula balcanică înfățișau cea mai anevoioasă piedecă în calea anexiunii.

Dar contele Aehrenthal n'a putut să prepare un teren favorabil anexiunii, așa cum se contempla la început și anexiunea se părea, într'o clipă, că poate să incendieze întreagă Europa. Cu toate că cunoștea perfect culisele dela Petersburg, el n'a reușit să mențină nici măcar relațiile din pragul anexiunii și poate nici odată în deceniile din urmă relațiile dintre Austro-Ungaria și Rusia n'au fost mai răscolite decât în timpul anexiunii. Se iscăse o adevărată dușmănie între Iswolski ministrul de externe al Rusiei și între colegul său austro-ungar și anexiunea s'a dovedit una din cele mai complicate și periculoase operațiuni diplomatice, care a pus în cumpăna războiului marile interese de pace ale continentului.

Epoca anexiunii va fi însemnată de istorie totuși cu numele lui Aehrenthal. A fost nevoie de personalitatea lui energetică pentru înfăptuirea anexiunii între împrejurări atât de puțin favorabile și numai grație dibăciei lui valorile stărnite de anexiune au putut fi potolite. Credința generală e că anexiunea s'ar fi putut face cu mult mai ușor și fără cheltuiala enormă cu care s'a făcut. Cheltuielile de mobilizare în contra Serbiei, măsurile de organizare militară și despăgubirea Turciei au dat un bilanț de peste 300 de milioane, o sumă aceasta care a adus un simțitor dezechilibru în bilanțul financiar al monarhiei.

Dar contele Aehrenthal a vrut poate să arate lumii prin modul cum a anexat Bosnia și Hertegovina un gest de supremă în-

:- Cine vrea să cumpere încălțăminte fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA
Sătmar — Sztmár,
- - Deák-té - -
In casa lui Kereszte András,

care ține în magazinul său de ghețe bogat asortat numai ghețe și ciobote pregătite în țară din piele înă veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință să pregătesc tot felul de ghețe și ciobote după măsură. ==

credere în forțele monarhiei austro-ungare. El mai avea împotriva Rusiei, care i-a cauzat anevoințele cele mai multe, și un dosar de mare preț, dosarul în care ambasadorul rus Nelidow a semnat în 1877 (în preajma războiului ruso-româno-turc) tratatul cu Bosnia și Herțegovina în schimbul neutralității Austro-Ungariei.

După cum relevă acum, cu prilejul morții lui Aehrenthal, ziarele din România, Nelidow semnase numita învoială și în schimbul consimțământului Austro-Ungariei ca Rusia să ia Basarabia, fapt care demonstrează viu spiritul de concilință, a Austro-Ungariei pentru interesele rusești pe acele vremuri. Față de Rusia contele Aehrenthal avea deci o justificare acceptabilă și pe această justificare și-a întemeiat el curajul cu care a înfăptuit anexiunea.

După epoca anexiunii contele Aehrenthal și-a conformat politica intereselor păcii generale. În restimp relațiile austro-ungaro-ruse s'au ameliorat și contele Aehrenthal i-a reușit să asigure și în Balcani o prosperare tot mai accentuată intereselor monarhiei. Autoritatea monarhiei s'a afirmat strălucit în tot decursul războiului italo-turc, fără ca să jignească pe nici unul din beligeranți.

În ultima fază a activității sale contele Aehrenthal s'a dedicat cu totul salvării bunelor relații diplomatice cu Italia și a pregătit terenul pentru reînnoirea Triplei Alianțe. Activitatea lui în aceasta fază e prea cunoscută decât să trebuiască să stăruim asupra ei.

Dacă însă contele Aehrenthal a fost un dibaci și înțelept diplomat în afară, n'a fost tot atât de norocos în alegerea principilor politicii sale interne. Înrușinat cu cele mai puternice familii aristocrate din Ungaria, n'a putut să reziste ispitei și stăruințelor cercurilor politice maghiare și le-a făcut de multe ori hatăruri păgubitoare pentru dezvoltarea internă normală a monarhiei. Multe din legile atât de nefaste pentru fericirea popoarelor din Ungaria au fost realizate numai grație intervenției lui la coroană. Așa, aproape toate legile mai însemnate ale regimului coalitivist, între ele legea lui Apponyi. De actualul prim ministru, de contele Khuen-Hédervary îl lega o pricină intimă, care explică toate succesele de până acum ale guvernului. Tot contelei Aehrenthal — spunea dăunăzi *Budapesti Hirlap* — au să-i mulțumească imperialiștii maghiari atitudinea conciliantă a papei în chestia episcopiei gr. cat. ungurești.

Urmasul contelei Aehrenthal este contele Berchtold, fost ambasadorul monarhiei la Petersburg. Se spune că e ade-rentul aceloraș convingeri și nu putem să știm, dacă nu și în punctul condescendenței contelei Aehrenthal pentru utopia pan-maghiară, căci contele Berchtold — după cum spun ziarele ungurești — ar fi însuși ungar, deși familia i-s'a încetățenit de mult în Austria.

Viitorul ne va lămuri și în acest punct.

Desărcinarea contelei Aehrenthal.

Ca o dovadă de deosebită simpatie și recunoștință, monarhul n'a voit să-l desărcineze pe contele Aehrenthal decât în lipsa în care sfârșitul tragice se anunțase. Abia Sâmbătă după amiază în preajma agoniei i-a fost adus contelei Aehrenthal următorul autograf al monarhului:

„Din motive de sănătate ați fost, cu cel mai mare regret din partea mea, silit să-mi cereți demisia: o primesc și cu acest prilej, vă asigur de încrederea mea deplină și întrecă, nu numai în persoana voastră, dar și în politica pe care ați condus-o în niște împrejurări grele cu o inițiativă plină de prudență care vă asigură o amintire statornică și din cele onorabile, în același timp. Vă exprim, pentru serviciile credicioase și excelente pe care mi-le-ați făcut cu devotament mie, casei mele și monarhiei, întreaga mea recunoștință și mulțumirile mele cele mai calde. Ca semn de afecțiunea mea statornică v'am conferit Marca Crucii al Ordinului Sf. Ștefan cu briliante”.

Funerariile contelei Aehrenthal.

Viena, 19 Februarie. Drept semn al deosebitei sale simpatii pentru defunctul monarhul a hotărât ca contele Aehrenthal să fie îngropat cu pompa ce se cuvine numai membrilor casei domnitoare. Funerariile vor fi organizate de biroul de ceremonii al curții. Racla contelei Aehrenthal e așezată în palatul din piața Ballplatz, în mijlocul unui fast funerar cu adevărat princier. Funerariile vor avea loc Joi, cu participarea tuturor onorațiilor politicii și bisericesti.

Condoleanțe telegrafice au sosit dela toate curțile europene și dela toți bărbații de stat din Europa. Deosebit de afectuosă e telegrama regelui Victor Emnul, care a voit să demonstreze și în acest chip recunoștința sa pentru politica filoitaliană a defunctului.

Moartea lui Aehrenthal.

Viena, 17 Februarie.

Contele Aehrenthal și-a pierdut la ora 2 conștiința. Imediat a fost avizată cancelaria de cabinet imperială și tot atunci a urmat numirea contelei Leopold Berchtold în locul contelei Aehrenthal. Se știe, că după reîntoarcerea sa din Semmering Aehrenthal l'a rugat pe M. Sa, să-l absolve, M. Sa a refuzat însă și a declarat și altora că până ce Aehrenthal va trăi, ori va fi la conștiință de sine, nu va face înlocuirea. Deodată cu numirea contelei Berchtold, M. Sa a trimis prin un curier un autograf (ținut în termeni extremi de calzi, domniei d'Aehrenthal. Seara precedentă i-s'au făcut bolnavului injecții cu morfină, ca să se liniștească câteva ore. Spre dimineață respirația era cam greoaie și bolnavul se plângea de presiuni sinistre. Mai târziu activitatea inimii a încetat, pulsul a devenit extrem de slab. La orele 11 se apropia desnodământul fatal. În momentul acela a sosit la palat monseigneurul Rossi, secretarul nunciaturii, care a împărțit pe muribund cu cele sfinte. La amiază profesorul Jakesch a ținut un consiliu medical cu consilierul Geiger.

Medicii voiau să-i facă noi injecții cu camfor, bolnavul însă le-a spus:

— Lăsați domnilor procedeele acesta care n'a ajutat nici mamei mele.

În urmă s'au făcut încercări de a-i face respirație artificială cu oxigen, însă fără folos. Aehrenthal li-a exprimat mai de multe ori medicilor mulțumită spunând:

— Ați făcut, domnilor, tot ce va stat în putință, dar pentru mine nu mai există nici un remediu. Ultra posse nemo tenetur!

A fost duios momentul când bolnavul și-a luat rămas bun dela soție și copiii lui. Celui mai mic copil i-a spus:

— Fi totdeauna bun și ascultă pe mamă-ta.

După acest moment înduioșetor, medicii l'au lăsat în pace.

În cameră se aflau numai cei mai apropiați membri ai familiei. Pulsul a devenit și mai slab. Bolnavul stătea nemșecat în pat, nici nu se putea observa că mai respiră.

Pe la orele 8 oftă de mai multe ori și după această oră nu mai dădea semne de viață.

La orele 9 și 45 minute consilierul a comunicat contesei care plângea necontenit că inima soțului ei a încetat de a mai bate. Profesorul a exprimat condolențele și a părăsit camera.

Urmasul contelei Aehrenthal.

Contrar svonurilor din zilele din urmă, urmașul contelei Aehrenthal a fost numit contele Leopold Berchtold, fost ambasadorul monarhiei la Petersburg. Contele Berchtold s'a opus până acum la această numire pe motiv că e prea puțin versat

pe terenul politicii austro-ungare, dar — după cum spun ziarele ungurești — și pe motiv că nu stăpânește în deajuns limba ungurească, ceea îl pune într'o situație dificilă față cu delegațiunea ungară. Numirea lui, se spune că ar fi făcut o bună impresie atât la Viena cât și la Budapesta și se afirmă, că nimenea nu cunoaște secretele politice ale contelei Aehrenthal ca dânsul. În el deci politica contelei Aehrenthal ar fi găsit o garanță de continuitate.

Azi contele Berchtold a prestat monarhului jurământul de fidelitate.

Noul ministru de externe s'a născut în 1863 din familie originară din Moravia. Tatăl său Sigismund a fost deputat în Camera austriacă. În 1893 Leopold Berchtold a fost atașat diplomatic, mai apoi secretar al ambasadelor din Paris și Londra. În Londra a fost numit mai târziu consilier diplomatic. După trei ani a fost numit ministru plenipotențiar și în același an ambasador la Petersburg, contele Aehrenthal fiind chemat în fruntea resortului de externe austro-ungar. Și-a câștigat mari merite cu ocazia anexării, când în ciuda relațiilor austro-ruse încordate a știut să se menție la Petersburg, abătând primejdia unui conflict răsboinic.

Contele Leopold Berchtold e și mare moșier ungar și membru al Camerei magnaților ungari. Soția sa e contesa maghiară Ferdinanda Károlyi, o împrejurare care deschide aristocrației maghiare același teren de uneltiri pe care-l cunoaștem din regimul contelei Aehrenthal.

Cronică externă

Autonomia Irlandei. Parlamentul englez care și-a reînnoit Joi ședințele, e chemat să rezolve în sesiunea aceasta o reformă din cele mai însemnate pentru politica Angliei: reforma Home rule e chemat a reda Irlandei autonomia ei politică și economică.

Reforma a fost pusă la ordinea zilei de guvern, care a promis-o irlandezilor în schimbul concursului pe care aceștia i-l'au dat. Se știe că fără voturile irlandezilor, guvernul Asquit n'are majoritatea în Camera comunelor. El s'a putut menține numai cu concursul Irlandezilor și numai grație acestui concurs a putut duce cu succes lupta împotriva Camerei lorzilor. Azi i-a venit rândul să și plătească datoriile față de Irlandezi, depunând proiectul prin care Irlanda va dobândi un parlament la Dublin și o legislație economică menită să redea Irlandezilor posesiunea pământului lor confiscat de o mână de Irlandezi.

Depunerea acestui proiect va stârni o vâlvă în toată Anglia, Englezii foarte liberali și toleranți între dânsii sunt de o gelozie excesivă când e vorba de hegemonia lor politică și economică.

Pentru Irlandezi au o dușmănie nestinsă.

Din ziua îndepărtată — 11 Noevmre 1171 când regele Ioan al II-lea s'a încoronat rege al Irlandei — luptele dintre Irlandezi și Englezi n'au mai încetat. Cei dintâi s'au războit cu cerbicie pentru autonomia naționalității lor, cei din urmă și-au apărat cu energie eucerirea. Paginile cari cuprind istoria dominațiunii engleze în Irlanda sunt, poate cele mai triste din istoria omenirii. Ele vorbesc de lăcomia unor Lorzi cori au deposedat un popor de pământul lui și de dușmănia înverșunată a deposedaților împotriva cotropitorului.

Deosebirea de religie — Irlandezii fiind catolici și Englezii presbiteriani — a înveninat și mai mult această luptă, care a luat până aproape de zilele noastre caracterul violent al luptelor de exterminare.

Azi e vorba ca un guvern liberal să repare o nedreptate seculară. Proiectul lui lovește nu numai în interesele economice bine determinate, ci și în amorul propriu național al Englezilor. El va întâmpina o rezistență care face problematică reușita proiectului. Un liberal cu mult mai de seamă ca A. Asquit, marele Gladstone, a căzut în ziua în care a voit să facă dreptate Irlandezilor. E întrebarea dacă Asquit va reuși acolo unde n'a izbutit un Gladstone.

Guvernul are în fața lui opoziția formidabilă a partidului conservator, care nu vrea să audă de Home rule. Un partid a știut de minune să exploateze în favoarea lui situația politică internă. Câteva algeeri parțiale recente i-au adus succese.

electorale. Pentru agitația lui împotriva proiectului home-rule, el are asentimentul aproape unanim al poporului englez care vede în home-rule un atentat la hegemonia lui. La aceasta se mai adaugă enervarea ce a cuprins clasa mijlocie engleză în ajunul grevei generale a minerilor, decretată pentru ziua de 1 Martie viitor.

Atmosfera internă a Angliei e încărețată. Ea periclitează viața guvernului Asquit. Acesta însă speră să învingă toate dificultățile, pentru simțul cuvânt că votarea proiectului home-rule se impune ca o necesitate istorică.

Un glas trist din Tinea.

— Dela Rokszin Miklós cetire. —

Când toți Români priveșc cu inimă plină de mândrie națională la cazul bravilor clerici din Oradea-mare, în Tinea se petrec cele mai scârboase lucruri, cari sunt într'un antagonism mare atât cu simțul românesc, cât și cu simțul religios al nostru.

În 1/14 Febr. a. e. adunându-se reprezentanța preoțimeii și a comunelor parohiale din protopresbiteratul Tinei pentru alegerea membrilor din cler al sinodului protopresbiteral, nobilul protopresbiter Rokszin Miklós a aflat sub demnitate a ținea sinodul în sala frumoasă și curată a școalei gr.-or. române, a sugerat să fie și el odată aut Caesar, aut nihil și a dispus ca sinodul să se țină într'un local corâspanzător demnității sale, în restaurantul otelului „Hungaria”. Aici apoi la masa albă, fiind încunjurat și de sticle, a invocat pogorirea Duhului sfânt asupra lucrărilor, a deschis colegiul electoral purcuzând la actul alegerii care a durat 10 minute.

Căzând sub demnitatea lui a se ocupa și cu obiecte economice-bisericești, școlare, etc. a aflat de bine a da ordine strict tuturor preoților — luând dela ei și reversul — că nici unul din ei să nu se prezinte la adunarea de constituire a despărțământului „Astrei” Tinea, ceea ce haruica preoțime a și împlinit. Căzând aceasta admare pe ziua concertului aranjat în favorul bisericii din Tinea, preoțimea a fost silită demonstrativ a nu se prezenta și așa, ordinul dlui protă a atins grav venitul bisericii din care ar face și el parte.

După toate aceste s'a făcut un chef ce a durat până scara. Și acest om, commo il faut, se crede a fi apostol și propagator al limbei și culturii românești, pe când poate lucrează cu fifică neobosită pentru a aduna preoțimea și inteligența noastră românească în noua societate de maghiarizare A. M. K. E. El crede că având milioane (?) în buzunar, și fiind stăpân al multor latifundii va deveni și el un Tisza István, ba chiar arhiereu al episcopiei gr.-or. maghiare despre care visează.

Prota-pașa de când prin aderența subscrisă cu preoții tractului său trădătorului vicar Mangra, a devenit frate cu el, nu își mai începe în reverendă. Suferă acum în megalomania lui Mangra, însă să ia bine seama, că „ex ungue leonem” și vom sta la pândă, ne vom ști apăra!

Credeți că hârția va suferi să amintim încă un nume, o mîlădiță protopopească, crescută sub paza marelui pașe Rokszin, și anume pe nefericitul preot al Tinei Rokszin György. El ex professo e preot. La Dumineca vameșului cetește evanghelia fiului rătăcit, iar la Crăciun evanghelia paștilor. Despre tipic nici idee, poate el are de cuget să compună unul mai modern. În ce privește simțul lui ca român e destul să amintim că predică (?) și face parentație în limba maghiară, căci așa cugetă că vor avea vorbele lui cu mare patos mai mult efect. E membru ordinar al casinei maghiare din Tinea, unde zi de zi apare spre a-și ceti jurnalul delicat „Pesti Hirlap”. Ca ocupațiune laterală dorește a ocupa postul de translator român-maghiar la judecătoria cercuală, dar spre marea lui nenorocire din neștiința limbei române a căzut la examenul ce se recere. Acum studiiind gramatica limbei române de 6 luni, își ține un point d'honneur, a se supune din nou, ea apoi să fie propagatorul vorbelor murdare cari obvin la pertractările criminale și să se facă demn de a fi vicar al unei episcopii gr.-or. maghiare!!

Am afla de bine că în loc de „Pesti Hirlap” să cetească măcar odată statutul organic și să nu facă de batjocură tagma preoțească în care numai din grația nu știu a cui (?) a ajuns. Căci e lucru

absurd când un preot motu proprio numește membrii comitetului parohial și încă persoane cătăcite ca dânsul, iar bărbați ca dâni Dr. Andrei Ille, Dr. Aurel Pinte, Romul Barbu etc. cari de ani muncesc necontenti la adunarea unui capital pentru edificarea unei biserici, îi face uități. Lui elementele inteligente îi sunt inoportune și ar dori ca aceștia să trăiască în vecinie eremităgiu, să închidă ochii și să nu îl controleze nici când în paroxismul său. Ba pe învățătorul său Gheorghe Achimaș îl lasă ostentativ chiar și din nomenclatura membrilor sinodului parohial și agită poporul necontentit contra lui, plantând scepticismul său în bunul simț al lor. Quo usque tandem reverendissime?

S. P.

Pentru d. dr. Vasile Meșter.

Sasca-montană, în Dumin. lăsatului de brînză. Abia zilele acestea sosii din o lungă călătorie. Un prieten îmi dăte Nrul 16 din „Românul” în care citesc o scurtă declarație „autorizată” iscălită de... Dr. Vasile Meșter avocat. O citesc până la sfîrșit și iar o recitesc, și zimbese nedumorit. D. Dr. Meșter iscălește în coloanele „Românului”, care învinuște toată lumea cu „trădarea”. Dr. Meșter, care pe vremurile alegerii de deputat umbra în ruptul capului după un mandat dela guvern și care cu toate că se tupila prin cele mai obscure unghiuri ale cafenolelor de prin Budapesta, totuși a fost descoperit dimpreună cu planurile lui mizerabile și despre care „Lupta” seria, că știe de pe ce melecaguri necinstite a ajuns în — Sasca și sfîrșia cam așa: „O Vasile, Vasile, mare meșter ne-ai mai fost!” Mă rog, acest d. Dr. Meșter iarăși apare pe orizontul vieții noastre publice, mai întâi nelămurit ca o nebuloasă, apoi tot mai strălucitor, ca din nou să poată vâna după vre-un mandat „fie măcar și kossuthist” — vorba stimatei sale soții.

Citesc și mă gândesc la un lucru. Accia cari de ani de zile își cheltuiesc puterile, energiile și șitocose nervii pentru sfînta noastră cauză națională și cari au îndurat năcazuri grele și au mănecat temniță unghurească, aceștia, sărmanii sunt trimbițați lumii de trădători de neam, în vreme ce astfel de soiri de oameni. — ca Dr. Meșter, — cari nu au nimica sfînt în viața lor și cari de dragul mandatului ar fi în stare să-și vîndă și lege și neam, sunt ajutați de organul partidului în năzuințele lor neromânești.

Momentele mai însemnate din viața dsale sunt următoarele: A sosit din Sibiu la Sasca. (La gară a fost petrecut de d. Silvestru Moldovan.) Vorbea mult și multe și lumea îl crede de naționalist. La noi se dă mult pe vorbe și nu pe fapte. Cu ocaziunea unei adunări populare la Oravița, a vorbit și el și a pledat pentru susținerea școalelor. Ziarele l'au laudat mult, iar când s'a reîntors acasă a exeevat pe un biet daseal pentru doi zioți.

În casa dunnisale s'au ținut chefuri și tîmbălaie la care s'a jucat și „ciardașul”, (dnul Dr. Meșter admirabil îl știe juca), iar mai târziu când tinerimea din Brașov a făcut această negliobie de Pa jucat, tot d. Dr. Meșter a scris un articol strășnic, „Brașovul”, în care a exeevat pe tinerii păcătoși. Una făcea și alta vorbea.

Cîtă vreme a fost în Sasca pentru poporul din împrejurările acestea a fost „un povățuitor și un stălp neclintit de granit” și a știut să desvolte o astfel de activitate încât după 7 ani și-a agonisit o avere de peste 100 mii de flori, iar în urmă și-a mutat cancelaria pentru a „desvolta o nouă activitate”, în împrejurimile Vârșetului.

Și acum când se află căte un îndrăsnit de a-ri rupe masea de pe cinstita-i față, pentru a-l arăta lumii în întreaga-i goliciune, pur și simplu nu stă de vorbă „pînă nu iscălește cu adevăratul său nume”. Bună apucătură! D. Dr. Meșter nu desminte. Nu, că cele scrise în articolul „Dr. Meșter — redivivus” sunt toate adevărate și dacă se apucă să desminte se poate încurea și mai rău.

Dar totuși, d. Dr. Meșter e iscusit, căci voitnd să înșele buna credință a cetitorilor și să le atragă atențiunea în altă parte, o ia pe altă coardă, că articolul sus amintit e iscălit „de președintele partidului guvernamental” pe care îl aruncă în cărca „Tribunei”. Dar, nu dle Dr. Meșter, „Tribuna” nu se aseamănă dtale, și nu stă în nici o

legătură cu președintele partidului guvernamental din Sasca, care e o secătură cu pelo de ninocer, ei acela e un Român brav, căruia nu te poți asemana.

Ști că îmi placi însă dle Dr. Meșter... că te faci așa nizmăi cu întreaga afacere de deputăție și mai zici că-i pot trimite portretul meu, să meargă cu el la contele Khuen, și dacă va dovedi, că eu am fost și am vorbit cândva în viața mea cu ministrul-președinte Khuen-Héderváry” te supui la orice pedeapsă. Se vede că dta îl cunoști pe președintele partidului, și nimic nu te împiedecă să-i trimiți portretul. Aceasta e treaba dtale. Noi însă să fim mai domoli, căci cam prea pripit iai lucrurile.

Să poate că nu ai vorbit în viața dtale cu Khuen, după cum zici, (e mai mult probabil că n'a stat Khuen cu dta de vorbă) dar umbrai și te îmbiai de deputat cu program guvernamental. Spre acest scop ai imbiat pe Burdea să țină o adunare populară la Sasca, apoi, în tovărășie cu un alt individ iubit de dta, ai colaborat în fițuica de pie memorie „Severinul”, batjocuri la adresa poetului nostru Goga, și a mai multor frunțași și iscăliai cu inițialele G. I. S. Așa dar după ce l-ai căștigat pe Burdea, au urmat schimburile de telegrame și călătoriile împreună la Budapesta.

Treburile morgeau strună și astăzi dle Dr. Meșter ai sta în palatul de pe malul Dunării alături de Burdea, dacă fibirăul dela Jam, O. Korkán nu ar fi tras o dungă peste socotelile dtale.

Iai corut spriginul în gara din Iasenova. Domnia-sa însă vulpe mai veche și mai vicleană ca dta ț-a spus-o verde:

— Nu pot dle, să-ți acord sprijinul meu, deoarece nu am încredere în dta!

Și cu acestea, planurile cu deputăția s'au năruit.

Fiind dar toate acestea adevărate nu-ți cerem alta dle Dr. Meșter, decât curaj și francheță ca să le poți mărturisi și în publicitate.

Am scris acestea nu pentru a „terfeli” cum ar zice d. Dr. Meșter, căci a spune cuiva faptele în sobor nu înseamnă a „terfeli”; ei le-am scris mai virtos ca publicul cetitor, să se orienteze odată mai pe deplin asupra astorfel de „valori” a căror inimă cu toate că sunt coplesite de negrele păcate totuși ar dori să ocupe un rol de conducător în viața noastră publică.

Să fii sănătos dle Dr. Meșter, să-ți ispășești păcatul și să luerezi mult, mult și nu prin vorbe ci cu fapte „pentru a neamului nostru bunăstare și luminare”.

O Vasile, Vasile, șmecher și iscusit meșter mai ești!

De altcum te predau dlui Goldiș. Al lui să îi f. Labour, nr. 2.

INFORMAȚII.

A R A D, 19 Februarie n. 1912

— Foiletonul nostru. Publicăm azi la foileton un articol al dlui Take I e n e s e u, distinsul bărbat de stat al României, despre maiestruul Caragiale, ca orator. Nădăduim că redacția „Flacărei” ne va da aprobarea sa ulterioară pentru această reproducere, pe care nu mai avem timp să i-o cerem.

— I. L. Caragiale către Octavian Goga. La depeșă de felicitare trimisă dela agapa tinerilor din Budapesta în onoarea dlui Goga, maiestruul o răspuns pe adresa dlui Goga:

Mulțumită tinerilor din Budapesta. Tie imbrățișări.

Bătrînul prieten Caragiale.

— „Marele ziar”, „marele confrate” — „Universul”. A fost destul ca ziarul de bulevard din București, care este „Universul”, un organ care nu reprezintă nici o idee politică, ori culturală. în viața publică din țară, nu este un ziar de propagandă, ci o curată întreprindere de ghescheft, să plaseze câteva infamii la adresa noastră, ca vecinii de peste drum să-i tragă cu laudele „Universului” pe care nu mai scot din „marele ziar”. „marele confrate” care și „de astădată a luat o atitudine de reputația și prestigiul ce și-a crosiat”. Și uită adorabilii noștri confrăți de toate teoriile ce făceau mai anul trecut asupra ziarelor cari nu reprezintă un partid, ci asemenea lui „Budapesti Hirlap” și „Neue Freue Presse” sunt ziare de ta-

rabă, cari urmăresc numai interesul comercial. Am putea să-i întrebăm acum pe care partid din Țara Românească îl reprezintă „marele ziar” „Universul”, condus de d. Dumitrescu-Cămpina, colegul director al dlui Goldiș? A devenit organul vreunui partid „marele confrate”, ori teoriile de paie ale savantului bărbat de stat Goldiș, au suferit oare care modificare? Chestia îl interesează de aproape și pe d. Aurel C. Popovici din București, ar putea deci servi și dsa cu oare cari lămuriri „în cauză”.

De altfel iată ce cetim în „Apărarea Națională” ziarul „Ligei culturale din Craiova” pe care-l primim azi despre „marele confrate” al „Românului” despre „Universul”:

„Un colaborator al „Neamului Românesc” d. St. Moldoveanu, arată, că rapoartele corespondentului ieșan, al ziarului „Universul” cu ocazia procesului de calomnie A. C. Cuza-Socor, au fost mai mult decât scandaloase și părtinitoare pentru neamul și interesele evreiești. Și aceasta dovedește că „Universul” ar trebui să fie pus în rândul gazetelor jidovesti.

D. Moldoveanu nu știe nimic. „Universul” trebuie de mult socotit în rândul ziarelor evreiești. Am spus-o aceasta mai de mult și o mai repetăm. Și acum când parte din redactorii săi și mai toți corespondenții sunt evrei, cum o să mai credem în spiritul de independență și imparțialitate al acestui ziar”.

— **Posta română refuză înmânarea unei telegramme** Din Paris ni-se scrie: La 12 Februarie n. s'a trimis la Iași următoarea telegramă:

Dlul A. C. Cuza

Iași.

Vestejim cu toată revolta indignării verdictul netrebnic al juraților dela Iași, și așteptăm cu încredere ca justiția adevărată a țării să-i scoată la stâlpul infamiei. Trăiască marele profesor A. C. Cuza, dela care tinerimea universitară învață religia sfântă a idealismului.

C. N. Ifrim, A. Bădăreanu-Tomșa, Vasile Stoica, Tiberiu Crudu, Cesar Spineanu, Alex. Spineanu, Ion Condurache, Ion Dudesu, Eugen Decusară, Dr. Mihail.

Telegrama asta a fost trimisă în 12 Februarie. A doua zi telegrama a sosit înapoi, căci oficiul telegrafic din Iași a refuzat înmânarea. Credeam că numai în Rusia și în Ungaria se întâmplă lucruri de acestea, căci numai în aceste două țări e supus totul meschinărilor politice...

— **Iarși impertinență aziatică.** Un caz de o bărzămie ungurească, pe lângă cele multe, cari nu se înregistrează, vine să illustreze civilizația de

mântuială a fericitei noastre țări. E vorba de atacul împotriva unui preot român, din părțile Năsăudului, atac cu atât mai condamnabil, cu cât el vine din partea unui slujbaş al statului, care era chemat să dea tot sprijinul său preotului, iar nu să-l bruscheze. Vom povesti pe scurt faptele, lăsând, ca publicul cetitor să-și facă observația și să judece, întru cât preotul putea să fie victima unei astfel de sălbătăcii.

Un preot de pe la Bistrița Năsăud, al cărui nume ne scapă, călătoria cu fiica sa spre Gherla. Conducătorul, un ungar brutal, care a mai avut conflicte de felul acesta — nu poate suferi dintr'un fel de instinct dobitoicesc haina preotească română, și de câte ori i-se dă ocazia injură cu cuvinte triviale pe preoții noștri. — În beția sa dușmănoasă — poate că o fi fost beat și de rachiu — lefegiul statului plătit cu banii noștri, îndată ce a dat cu ochii de preotul român, care stetea de vorbă cu fetița sa în vagon, i-a făcut câteva observații brutale referitoare la bagaj, un motiv prostesc, folosit pentru a începe cearta, Preotul i-a răspuns cu demnitate, haiducul însă nu s'a lăsat convins, ci la proxima stație a denunțat cazul șefului stației, care fiind din aceeași stofă cu subalternul său, a dat preotul jos din tren și a lăsat trenul să plece.

Indignat de acest ne mai pomnit abuz de putere preotul, care se vedea deodată stânjenit în afacerile sale a început să vocifereze, cerind ca-tea de plângeri, în care a povestit cazul așa cum s'a întâmplat. Autoritățile superioare bine înțelese că au dat dreptate șefului și celui alt comitagi, înaintați în slujba lor pentru merite aduse nesățioasei poște de propagandă maghiarizatoare. Iată cum știu organele administrației ungurești de ori ce categorie să procedeze cu aceia pe cari sunt datori să-i serviască cinstit, pentru că, de, pentru calea ferată ungurească ne dăm și noi îndesat tributul nostru.

— **Nou medic român.** Din Budapesta ni-se scrie că harnicul tânăr român d. Dr. Eugen Șelariu a fost promovat doctor în științele medicale.

Felicitările noastre!

— **Cununie.** Veturia Albini și Emil Bitea își anunță cununia. Cut, Februarie 1912.

Felicitările noastre!

— **Biblioteca Academiei Române.** În luna Ianuarie 1912 sau consultat 1950 volume și broșuri tipărite de către 842 cetitori; 369 manuscrise, 7176 documente, 26 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 154 cetitori.

Colecțiunile bibliotecii au sporit în această lună cu 534 volume și broșuri, 237 numere de reviste române, 199 reviste străine, 5 atlase și hărți,

2 stampe și portrete, 112 volume manuscrise, 6 documente, 4 fotografii, 1 album, 824 foi volante, 11 monete, obiecte de muzău.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 și dela 2 la 6.

— **Inundații mari în Sătmar.** Știrile ce vin despre inundațiile din Sătmar sunt tot mai îngrijorătoare. Apele Someșului și Tisei cresc mereu și se revarsă peste ținuturi întinse. Mai mare este primejdia în ungherul dinspre comitatul Bereg, unde Someșul și riul Tur se întâlnesc cu Tisa.

Comuna Panyola este întreagă sub apă. Casele aproape toate s'au prăbușit. Trei oameni s'au înecat în valuri.

O telegramă mai nouă anunță că apa a început să scază.

— **O meteahnă molipsitoare.** Scrupulozitatea autorităților în delictele jocurilor hazarde e în genere cunoscută, cu toate acestea e surprinzător numărul speluncilor în cari se pescuiesc victimele bune de jumult, cari urmând o regulă naturală statorită din cine știe ce predecesor, după ce pierd averea își iau și viața. Nu de mult autoritățile au închis un vechiu casin din Ostende, asupra căruia se dovedise că profesoază jocul hazard, iar pe proprietarii acestuia i-a tras în judecată. Pentru a frustra vigilența autorităților proprietarii duor localuri au înființat cluburi în cari membrii plăteau o taxă de douăzeci franci. Firește sub masca aceasta se juca cărți zile întregi și s'a întâmplat că într'o singură zi un astfel de club însoria câte douăzeci de mii de membri fără a ținea socoteală că cine sunt și de unde vin. Poliția însă a ajuns și aici pe urma lor și luându-i în cercetare a amondat pe patru inși la câte 1000—2000 franci sau o lună temniță ordinară.

— **Respectarea drepturilor ritului.** În numărul trecut am dat știrea despre cazul unui student din Bosnia care mergând să-și iscălească indexul nu s'a luat feșul de pe cap înaintea profesorului și acesta i-a refuzat iscălitura. Cazul a ajuns înaintea decanului care a dat dreptate studentului jignit, făcând pe profesor să-și iscălească indexul. Totodată s'au luat măsuri pentru a preveni orice neplăceri ulterioare survenite din cazuri identice. Astfel de aici înainte și la universitatea din Budapesta feșul se va bucura de aceeași autoritate ca și la facultățile din străinătate.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

Leon Tolstol.

219

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Dar ordinul acesta ar fi fost pentru el realizarea comandamentului său. Și el iubea puterea, era obișnuit cu dânsa, îi plăceau onorurile ce le primea; el era însă pătruns de ideea că era predestinat să mântuiască Rusia, și că numai din pricina aceasta fusese el ales comandant șef prin voința poporului și împotriva voinței țarului. El era convins că în astfel de condițiuni numai dânsul putea rămâne în capul armatei, că numai el, din toată lumea, putea fi fără groază adversarul lui Napoleon, și de aceea se infiora gândindu-se la ordinul pe care trebuia să-l dea. El chemă la sine pe unul din generalii cei mai sus puși.

— Am eu dreptate sau nu? Nu pot ști numai prin mine insumi, își zise el ridicându-se ca să plece.

A doua zi, la ceasurile două, generalii ținură sfat în cea mai bună dintre izbe, aparținând moșicului Andrei Sevastinow. Bărbații, femeile, copiii, întreaga numeroasă familie a moșicului, se înghesuia în odaia din dos a casei. Numai nepoțica lui Andrei, o fetiță de șase ani și căreia serenissimul îi dăduse o bucătică de zahăr la ceai, îndrăzni să rămână pe cuptorul casei, de unde privea timidă și voioasă uniforme și crucile generalilor, cari intrau unul după altul și luau loc pe sub ilcoane.

„Bunicul”, după cum îi numea Malasa pe Kutuzow,

se ținea departe în cel mai întunecos colț din odaie, în dosul sobei. Din când în când el gemea și își desfăcea gulerul dela gât, care-l strîngea prea tare, cu toate că era deschisat. Generalii intrau în odaie se apropiu de dânsul. Unora le strîngea mâna, altora se mulțamea să le facă un semn cu capul. Când aghiotantul său voi să dea la o parte perdelele dela fereastră, Kutuzow îi făcu un semn din mână să le lase așa cum erau, și ofițerul pricepu că comandantul nu voia să i-se lămurească chipul. Abia când intră Boenigsen în odaie se apropiă și Kutuzow de masă, dar se așeză în așa fel ca să nu fie luminat de lumina candelilor.

Boenigsen deschise desbateră cu următoarea chestiune: Bătrina și sfânta capitală a Rusiei trebuie ea abandonată sau apărată? O tăcere lungă domni printre generali. Toți ochii se ridicară asupra lui Kutuzow. Malasa îl privea și ea de pe cuptor și, cum fetița era mai aproape de dânsul, putu să vadă chipul serenissimului strîngându-se ca pentru plâns. Dar el își stăpâni emoțiunea.

— Bătrina și sfânta capitală a Rusiei! făcu el deodată cu mânie, imitându-l pe Boenigsen pentru a-i arăta nota falsă a patriotismului său. Am să vă cer voe, Alțeta Voastră, ca să vă spun că această chestiune n'are nici un sens pentru un rus. I-am rugat pe acești domni să se intrunescă pentru următoarea chestiune militară: Este mai preferabil să perdem Moscova împreună cu armata, ori să părăsim Moscova fără bătălie? Asupra acestei chestiuni numai, doresc părerea d-voastră.

Desbaterile începură; Boenigsen nu considera încă partida ca perdută. El admise părerea lui Barclay și a altora, și anume că era imposibil să se accepte o bătălie defensivă la Fili; dar patriotismul și dragostea sa pentru Moscova îi dictau opinia de a se deplasa noaptea

trupele pe flancul stâng și să se atace a doua zi flancul drept al francezilor.

Părerile erau împărțite și discuțiile începură.

— Domnilor, zise Kutuzow, eu nu pot aproba planul contelui. Mișcările trupelor sub ochii inamicului sunt întotdeauna primejdioase și istoria artei militare mă confirmă aserțiunile. ...Așa...

Kutuzow părea a căuta o pildă și fixând asupra lui Boenigsen o privire curioasă și naivă.

— Da, să luăm bunăoară lupta dela Friedland pe care contele și-o amintește bine, cred... Bătălia această n'a reușit, fiindcă pozițiunile trupelor noastre au fost schimbate pe când se aflau prea aproape de dușman.

Desbaterile reîncepură, dar erau adesea întrerupte se simțea că discuția era istovită.

În vremea uneia din aceste tăceri, Kutuzow grăi:

— Domnilor, văd că tot pe capul meu se va sparge beleaua.

El se apropie încet de masă și strigă:

— Am ascultat părerile d-voastră. Mai mulți dintre d-voastră nu veți aproba hotărîrea mea, dar înarma de puterea pe care mi-au încredințat-o împăratul și patria, dau porunca să batem în retragere.

Generalii începură să se retragă cu aceiași solemnitate tăcută care se obișnuese după o înmormântare.

Kutuzow rămase încă multă vreme adâncit în reflexiunile lui, el se întreba fără încetare: Cum de-am ajuns noi până aci? Cine a hotărît soarta Moscovei și a cui e răspunderea?

(Va urma.)

— **Demonstrații anti-maghiare în Bosnia.** Din Sarajevo se telegrafiază că ieri, Duminică, au avut loc mari demonstrații împotriva Ungurilor. Manifestanții, în număr de aproape o mie, s'au dus înaintea școlii ungurești, unde au izbucnit în strigăte dușmănoase. Geamurile școlii au fost sparte. Manifestanții au ars în fața școlii un steag unguresc.

Ordinea a putut fi restabilită numai prin mișcarea. S'au făcut numeroase arestări.

— „**Deșteptarea**” se mută. „Gazeta Transilvaniei” este informată că noul organ politic „Deșteptarea” din Brașov se mută la Cluj sau la Oradea-mare.

Cititori n'o fi avut la Brașov și, credem, nu va avea nici la Oradea-mare sau Cluj.

Deci... drum bun!

— **Scumpirea traiului.** Din București ni se scrie: Una din chestiunile, care preocupă și va preocupa mult timp încă spiritul publicului, este și chestiunea scumpirii traiului.

De aceea sala Ateneului era plină Joi seara, și conferențiarul d. Răducanu a fost ascultat cu atențiune, mai ales că d-sa e cunoscut de auditorii obișnuiți ai conferințelor ca un vorbitor plăcut și interesant.

Căutând să găsească pricinile economice a scumpetei traiului, d. Răducanu, arată că ceva artificial e la baza acestui fenomen, căci țara noastră produce foarte mult — de zece ori mai mult ca Grecia — după cum o dovedește statistica comerțului românesc cu străinătatea.

Vinovați de scumpirea tuturor lucrurilor necesare vieții sunt cartelurile dintre mai toate fabricile, sunt samsarii de case, sunt acaparatorii de toate spețele. Un alt factor este și luxul claselor noastre sărace, cari caută să imite cu orice preț, ne bogătași, și poate că intră în determinarea fenomenului și scăderea valorii banilor.

Conferențiarul dă o mulțime de exemple pentru a dovedi afirmările sale și sfârșește emițând dorința — care e și a marelui public — ca să se ia măsuri serioase pentru însănătoșirea vieții noastre economice.

— **Dare de seamă și mulțumită publică.**

Pătrunși de însemnătatea scopului sublim al Reuniunii femeilor române gr.-cat. din Zlatna și îndemnați de avântul nobil al conducătorilor ei, cari doresc bunăstarea și ridicarea prin împodobirea și înfrumusețarea sfintei noastre biserici și ajutorarea elevilor săraci; Onoratele doamne și on. domni, cari au primit invitare — neconsiderând îndepărtarea și timpul nefavorabil participând la balul costumat aranjat de inteligenta tinerime din Zlatna la 12 Faur st. n. 1912 ziua de 3 sfinți Ierarhi în folosul Reuniunii — primească pe această cale mulțumita atât pentru adevărata podoabă frumoasă produsă prin prezența tuturor on. și frumoase dansatoare precum și pentru contribuția cu obolul dumnilor.

Au binevoit a contribui următorii stim. dni și dne: Constantin Rusu, preot, Șarmașul-mare 5 cor. Gongolea Berezi, ospătar, Zlatna 5 cor. Iuliu Pop, comerciant, Zlatna, 5 cor. Alexandru Andreea, teolog abs., Ighiu, 2 cor. Gavril Crișan, contabil, Ighiu, 2 cor. Titu Domșa, executor, Zlatna, 5 cor. Stefan Crișan, proprietar, Teiuș, 15 cor. Nicolae Olariu, dir. de bancă, Zlatna, 10 cor. Enea P. Bota, preot, Șard, 6 cor. Aurel Pop, învățător, Șard, 6 cor. Virgil I. Crișan, contabil, Zlatna, 2 cor. Iuliu V. Albin, notar, Zlatna 10 cor. Iuliu M. Montani, protopop Zlatna, 5 cor. Goldberger Ignatz, întreprinzător, Zlatna, 5 cor. Dr. Ioan Roca, medic, Zlatna, 5 cor. Stefan Păsculețiu, casar de bancă, Zlatna, 5 cor. Ludovic Giurca, preot, Trempocle, 10 cor. Nicolae Popovici, preot, Cibu, 10 cor. George Neagu, calfă comerciant, Zlatna, 2 cor. George Paul, funcționar de bancă, Zlatna, 2 cor. Ioan Moldovan, preot, Petringenii, 6 cor. Mihail Moldovan, otelier, Zlatna, 8 cor. Pompei Andreea, locotenent, Ighiu, 2 cor. D-șoara Elena Zurman, Zlatna, 2 cor. Gavril Mureșan, funcționar, Zlatna, 2 cor. Francz Vane, inginer, Zlatna, 5 cor. Dr. Candid David, avocat, Abrud, 10 cor. Trothanu János, magistrul postal, Zlatna 3 cor. Emanuil Beșa, preot, Zlatna, 5 cor. Dr. Remus Furduiu, cand. adv., Abrud, 5 cor. Anlányi János, comerciant, Zlatna, 5 cor. Virgil Aron, revizor de compt., Zlatna, 2 cor. Dr. Alexandru Morariu, avocat, Elisabetopole, 20 c. Szetnikirályi József, comerciant, Zlatna, 5 cor. Rusan Compade, proprietar, Zlatna, 5 cor. Josif

Paul, proprietar, Zlatna, 5 cor. Ioan Aron, notar, Benicu, 20 cor. Ioan Ursică, calfă com., Zlatna, 2 cor. Nicolae Todorescu, preot, Feneș, 5 cor. Victor Damian, otelier, Zlatna, 2 cor. Ioan Bugărean, sub not., Zlatna, 3 cor. Adalbert Schiau, locotenent, Sibiu, 3 cor. Ioan Todorean, preot, Gălaț, 5 cor. Magyar Ferencz, învățător, Zlatna, 2 cor. Ioan Cristea, croitor, Zlatna, 5 cor. Nicolae Cristea, preot, Valea-mică, 2 cor. D-șoara Kautz Jolán, Zlatna, 2 cor. Partenie Duca, învățător, Zlatna, 3 cor. D-șoara Mariți Popescu, Zlatna, 2 cor. Schweiger Jenő, comisar montan, Zlatna, 2 cor. Grigorie Porcariu, proprietar, Valeadosului, 2 cor. Ștefan Garoiu, învățător, Valeadosului 2 cor. Felbert Otto, revizor, Zlatna, 2 cor. Basiliu Popescu, comerciant, Zlatna, 2 cor. Candiu Comanescu, comptabil, Mureșoșorhei, 3 cor. Pompil Acielenescu, învățător, Zlatna, 2 cor. Traian Baicu, comerciant, Zlatna, 4 cor. Köhler János, consilier de compt., Zlatna, 5 cor. Carol Lengyel, pantofar, Zlatna, 7 cor. Plander Géza, inginer, Zlatna, 3 cor. Valer Trif, comerciant, Toplița-română, 5 cor.

Intratele totale au fost de 302 coroane. Cheltuielile de 125 cor. 27 fil. Rezultă deci un profit curat de 176 cor. 73 fil., care sumă s'a predat fondului reuniunii.

Pentru bine reușita acestei potreceri — în special merită toată recunoștința dd. Nicolae Olariu, dir. de bancă și Virgil I. Crișan, comptabil, cărora cu multă satisfacție li-se aduce mulțumită. Zlatna, în 15 Februarie 1912.

Vasilu Pop.
casar.

Titu Domșa,
controlor.

x **Numai sămânțe de a lui Mauthner** târguesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftina, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

x **Seminarul Juridic Dr. Geréb, Cluj.** Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenul de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x **Dacă vorești să bei ceai ieftin, poți să încerci, câte un litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.**

Preservative pentru bărbați și dame bucata 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burcă precum și alte articole ce se țin de brânse se află la drogueria „Juger” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Piața Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

Femeie care se pricepe la broderie și agenți se primesc la Singer Co. fabrică de mașini de cusut soc. pe acții, Arad, József főherceg-ut 9. — Se recere cunoștința limbilor: române, germane și maghiare.

x **Anton Petroff, succesorul Ioan Wonka,** Timișoara-Cetate, str. Szilágyi 13. Atragem atenția On. public cetitor asupra înecratului firmei de mai sus din numărul nostru — care desface cele mai bune pianе, ale diferitelor fabrici streine, renumite. Recomandăm această firmă ca demnă de încredere.

POȘTA REDACȚIEI.

Un parohian (?) Adresați-vă forurilor bisericesti, cari vor ști să vă facă dreptate. Lucruri de acestea nu se pot discuta în publicitate.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Alexiu Cheșian, Asszonyfalva. Am primit 7 cor în abonament. Dela noi merge ziarul regulat.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

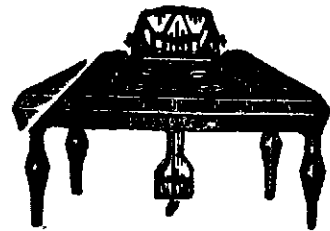
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”).

ȚIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

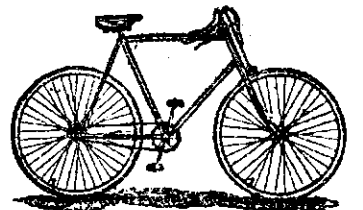
kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

BICICLETE

de renume mondial:

**THE CHAMPION
și PREMIER**

cu osie campanilară,

roată automată (cu frînă liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioră prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Auto-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

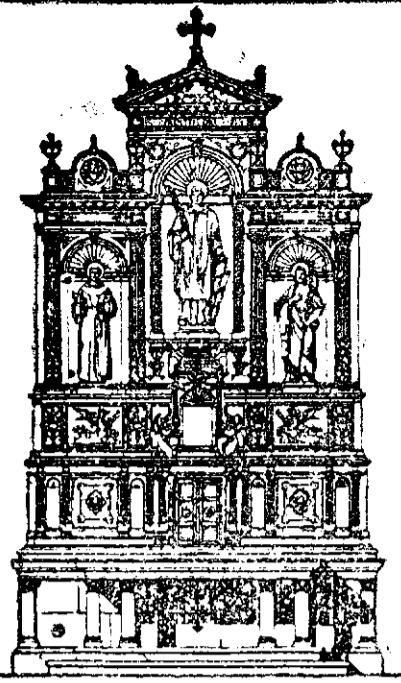

În atenția pomicultorilor!

Ofer altui de pruni bosniaci ca „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiul de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuice și a sligoviiului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,

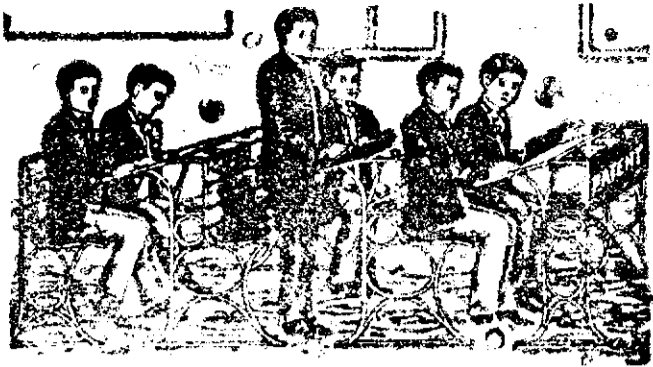
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Bittenbinder József,
sculptor și arhitect de altare,
Temesvár-Józsefváros,
Bonác-utca 16 sz.

Face totfelul de mobilier de biserică, așa ca: *Iconostase și altare, statui de piatră și lemn, amvoane și scaune de spovedanie, Siciul Domnului, Grotă Mariei de Lour, cristelnițe, icoane de stațiune, sculptură în relief sau pictură, străni, pictură de biserică și altare.*

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Preț curent, preliminar de spese și planuri gratuit. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

cele mai moderne
mobilier mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se înfăptuiesc numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Fabrica de tâmplărie
instalată cu putere de mașini a lui
Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szász-város) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcării, farmacii, mobilare pentru biserici și școli, din lemn bun și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Damele cari voiesc să fie svelte,
încearcă corsetele mele

„Neuester Schnitt”

necesare la costumele »Princes«
și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi
se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann

Sibiu — Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

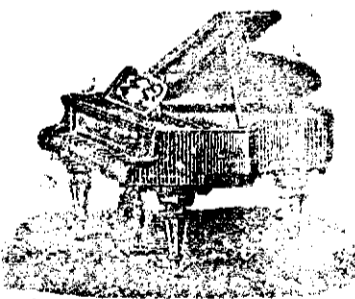
Telefon Nr. 557.

Petrof Antal SUCCE-
SOR **Wonka János**

fabrică de piane cesar regale

Temesvár-Józsefváros,

Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

Liferează:

PIANE și PIANINE

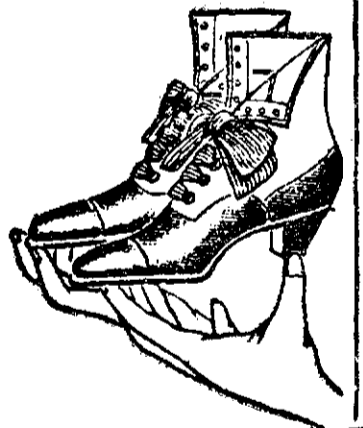
efectuate în stilul cel mai modern și
execuție promptă.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog ilustrat la dorință trimit gratuit și porto franco.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: **GHETE AMERICANE și FRANCEZE** cusute cu mâna în atelierul propriu precum și **GHETE GATA**, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghețe comoade și pentru gimnastică.* Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghețe și creme excelente. Ghețe pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

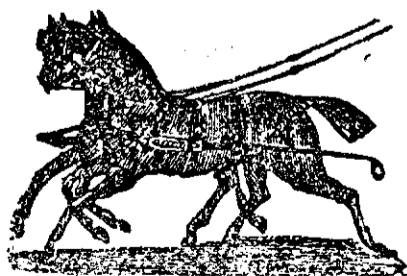
Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu — Nagyszeben,

Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare deposit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

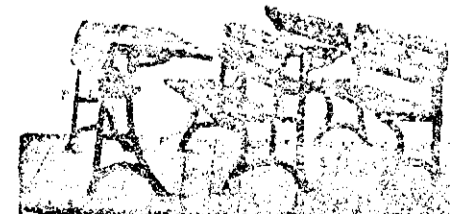
Vilhelm Connerth

NAGYSZEBEN — HERMANSTADT, Elisabethgasse 53.

Fabrică după diferite sisteme:

bănci de școală

conform celor mai moderne cerințe igienice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame pentru hărți; rame pentru desen și dulapuri pentru școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înrumusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. I teglă I coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnică folos, care acoperă încrețurile și e cu totul nestrictăcioasă în culorile: roză, albă și cremă I cutie I coroană.

„Ianer” săpun I bucată 60 fleri.

„Ianer” pastă pentru dinți I doză, I cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile burețoși, contra mirosului greu de gură. I sticlă cor. I-60; jumătate sticlă, 80 fleri.

„Ianer” esență pentru păr Excelență pentru înălțurarea mătreții și contra căderii părului I sticlă, I cor. 30 fleri.

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. I teglă 2 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exclusă. La comanda să se vâpsească părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„I a n e r” apă care face părul blond

Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. I sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

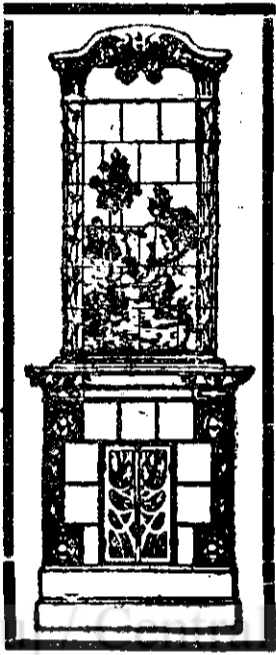
Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

Dacă stropești cu „FORHIN”

I - ai mai puțină bătaie de cap,
II - a lucru mai puțin,
III - a cheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN”-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frnzzele umede. La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțămită și recunoștință. Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordolpor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica „FORHIN” BUDAPEST, VI., VACZI-UT 93.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

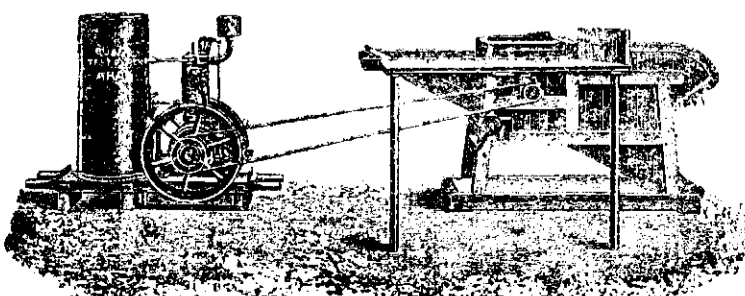
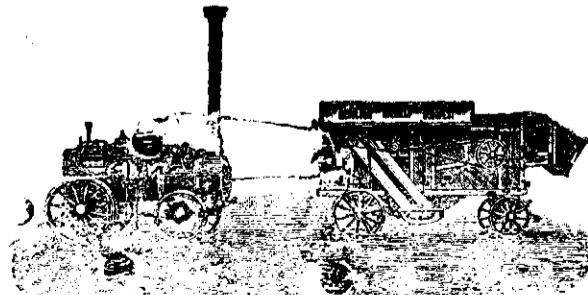
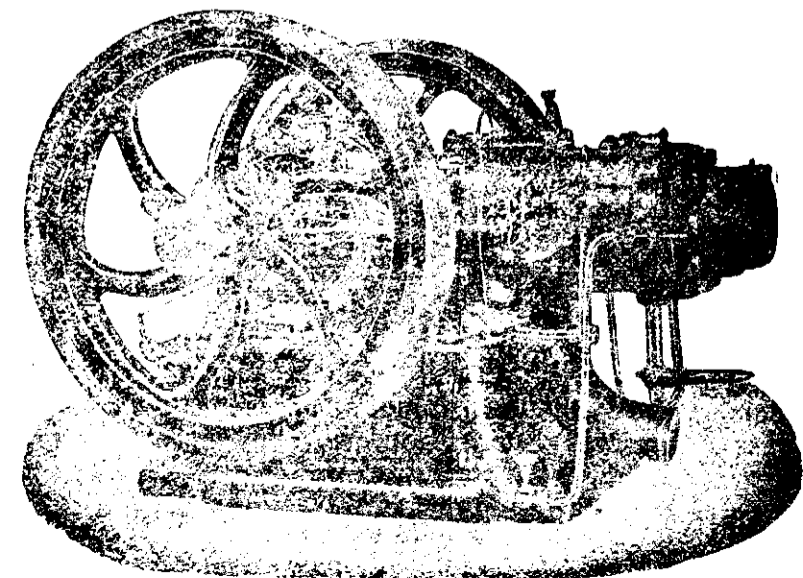
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

Stoboare de sârmă

tari și trainice!

Fabricație de prima calitate.

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, pentru vile, grădini, terenuri de vânătoare etc.

PÉCSI HENRIK,

fabrică pentru împletituri de sârmă,

Budapest, VI, Aréna-ut 126. sz.

Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

Cele mai frumoase rețele!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut nisip (prund), coșnițe pentru nisip, buriane pentru schinte, coșnițe pentru nutreț, hotnițe pentru boi și storuri pentru ferești de ori-ce mărime.

Prețuri letine! — Serviciu prompt!

Prospecte de prețuri trimit gratis.

Réthy și Schreithofer

fabrică de cârnățării și mezeluri.

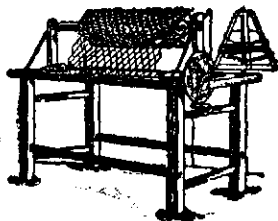
Instalațiuni electrice.

Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită, porc, vițel, oaie și miel, carne de porc afumată, cârnățării, slănină și unsoare în gros și în detail. La dorință liferează unsoare topită în vase proprii. — Cumpărătorilor vechi dă scădere la preț. Serviciu prompt! — Cereți catalog!

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene le pregătește și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente

Hódmezővásárhely,

VI, Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuratici: singurii pot face săparea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

Recomand și mașini pentru împletitul de sârmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

„Cassa de păstrare în Dezna” soc. pe acții.

CONVOCARE.

Invităm pe domnii acționari ai »Cassei de păstrare în Dezna« soc. pe acții la

a III-a adunare generală ordinară

care se va ține în Dezna, *Joi, în 7 Martie* 1912 st. nou la 11 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele:

1. Constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comit. de supraveghiere despre gestiunea anului 1911.
3. Aprobarea bilanțului și împărțirea profitului curat.
4. Darea absolutului membrilor din direcțiune și din comit. de supraveghiere
5. Alegerea a 5 membri în direcțiune pe 3 ani (§. 30 din statute).
6. Eventuale propuneri în sensul §-lui 19 din statute.

Dezna, 15 Februarie 1912.

DIRECȚIUNEA.

În sensul §-lui 20 din statute, numai acei acționari au vot decisiv în adunarea generală, cari cel puțin cu 30 zile sunt însemnați ca proprietari de acții în registrul acțiilor, și au depus actiile sau plenipotențele la cassa institutului pe lângă revers, până la deschiderea adunării generale. Plenipotențiatul trebuie să fie însuși acționar al institutului.

Activ		Contul Bilanț la 31 Dec. 1911.		Pasiv	
Cassa în numerari	886.—			Capital societar	40000.—
Bon la bănci	1262.04	2148.04		Fond de rezervă	1422.72
Cambii		164237.—		Depuneri	37524.31
Capital social restant		6024.96		Reescont	91586.—
Acții		630.—		Creditori	11.40
Mobilier		580.—		Dare după inter. de dep.	171.21
Debitori		847.34		Interesele de acții neridicate	289.33
Inter. transit. de reescont		980.20		Interese transit. anticip.	1991.30
				Profit curat	2451.27
		175447.54			175447.54

Debit		Contul Perdere și Profit.		Credit	
Interese de depuner	2226.31			Interese de escont	10799.88
Interese de reescont	3527.86			Interese de întârziere	100.59
Salare	1727.—			Provizțiuni și alte venit	2354.34
Bani de cvartir	20.—				
Avans de salar	80.—				
Marce de prezență	150.—				
Spese de birou	775.61				
Porto	120.04				
Dare directă și comunală	732.73				
10% dare după inter. de dep.	222.63				
Spese de fondare	1021.36				
Chirie	200.—				
Profit curat	2451.27				
		13254.81			13254.81

Dezna, 15 Februarie 1912.

Ptru contabilitate:
St. Peneșiu.

DIRECȚIUNEA:

Milian m. p. Tirla m. p. Joja m. p. Covaciu m. p. Rătila m. p.
președ.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subscrisul comitet de supraveghere a reviziat Contul Bilanț și Contul Perdere și Profit și le-a aflat în deplină consonanță cu cărțile institutului.

Dezna, 15 Februarie 1912.

Dr. Grozda m. p. Covaciu m. p. Ageu m. p. Brad m. p.
președ.

Costea m. p. Jebea m. p. Pop m. p.